

ekmek ve gül

Öfke zamanı geldi
kadınlar... Bizim
zamanımız geldi...

3

Kime göre şişman
kime göre güzel!

9

Dersim'de neler oluyor?

11

Kadın işçiler "Yeter
artık!" dediğinde...

12

Krize, şiddete, eşitsizliğe karşı

GÜCÜMÜZ BİRLİĞİMİZ

AL SANA POLİTİKA!

Kapak görseli: Flickr

İÇİNDEKİLER

Öfke zamanı geldi kadınlar.....3	Hilal TOK
SF Trade Tekstil'in direngen kadınları.....5	Emine UYAR
Servis derdi büyük, geçim zor.....6	Gül DEMİRCİ
Çocuk istismarı tasarısını toprağa gömün!.....7	Şükran DOĞAN
Yaşamlarımız farklı olabilir ama bizi birleştiren..7	Nuray ÖZTÜRK / Nuran ÖZKAN
'Bu asgari ücretle çocuğuma ne verebilirim?'8	
'Asgari ücret 5 bin lira olsa da yetmez'.....8	
Bir hemşire üç kişilik iş yapıyor.....8	Fatma ŞAHİN
Kime göre şişman kime göre güzel!.....9	Elif Ekin SALTİK
Kadınlara dayatılan ikiyüzlü ahlak.....10	Adile DOĞAN
Dersim'de neler oluyor?.....11	Av. Çağla YOLAŞAN
Kadın işçiler 'Yeter artık!' dediğinde.....12	Semra ÇELİK
Otizimli çocuğu hayatta tutmak.....14	Kadriye KOÇ
İÇİMİZDEN BİRİ.....15	Nevruz MERSİN
Bu okul böyle geçmez, ipleri elimize alalım!.....16	Nilay ULAŞ
Ülkede adalet yok ama gerçek adalet için.....17	Elif ERGİN
FİLM: İşte Özgür Dünya.....18	Kübra YETER
Kıyafetleri değil, sağlığının sorunlarını.....19	Merve İLHAN
Hemşireler: Gülmeye fırsat yok.....20	Şenay KUMUZ
Ortalığın hastalığı influenza ile başa çıkmak.....21	Uzm. Dr. Sanem BİLGİLİ
Yoksulluk işte böyle hasta ediyor!22	Gülşen SEYHAN / Berivan BALKAY
Çocuk bakıcıları da emekliliği hak eder.....23	Esra AKYOL
Okuma olsun bugünün adı.....23	Yasemin AKPINAR
KİTAP.....24	Gözde TÜZER

Uzun süredir deprem korkusuyla yaşıyoruz. Başımızı sokacağımız bir ev için ödediğimiz krediler, kiralara belimizi bükerken bir de ilk sarsıntıda çatı başımıza yıkılacak mı, çocuk çocuk altında kalacak mıyız derdine düştük. Elazığ depreminin ardından hayatını kaybeden yoksulların acıyı katmerlendiren hikayeleriyle, pul pul dökülen betonların arasından sağ salim çıkarılan her insanla, halk elinde avucunda ne varsa paylaşıyor, kötü günde örülen dayanışmayı gördükçe elimiz böğrümüze gidiyor. Öfkemiz var, hem de ne öfke! Çünkü görüyoruz ki önce yoksullar ölüyor, insanlar yokluk nedeniyle el kadar bebeleriyle çürük evlerde yaşamaya mahkûm ediliyorlar. Evimiz çürük çıkar da burayı boşaltmak zorunda kalırsak diye endişe duyup cüzdanlara ve kiralara baktığımızda çözümsüz kalıyoruz. Şehir dediğimiz yer yaşam olanaklarının değil, karmaşanın, keşmekeşin, rantın, talanın alanı haline getirilmiş, 3-5 şirketin ihalelerinin döndüğü, tüm kamusal olanakların bu 3-5 şirketin sahiplerine peşkeş çekildiği “devletin malı deniz” olmuş. Deprem önlemleri alınacak diyerek toplanan vergiler ortada yok, soranlar iktidarcı tehdit ediliyor. Halka ihtiyaç halinde yardım ulaştırma görevi olan Kızılay, halkın dışından tırnağından artırarak ortaya koyduğu paraları çocuk istismarcılığıyla anılan dini cemaat ve vakıflara hibe etmiş. Akademisyen payesi verilen bir gerici, yaşanan depremi çocuk evliliklerinin yasaklanmasına bağlamış utanmadan... Bütün bunlar orta yerde dururken, kafamızda sorular, içimizde öfke, kaygı, korku varken “deprem üzerinden politika yapmayın” laflarını duyuyoruz politikacılar. Oysa şu bir paragrafta saydığımız şeylerin ta kendisi politika. Politika tam da burada; iktidarın savunduklarında, yaptıklarında, yapmadıklarında... Hep zenginlerin çıkarını savunurken, halka düşenin hep ölüm olmasında... Tam da bu yüzden politika yapmak tan vazgeçmeyeceğiz!

Dergimizin Şubat sayısı, kadınların birlikte hareket etmesini zorunlu kılan koşulları, olanakları, mücadele araçlarını tartışıyor. Hilal Tok'un yazısında söylediğimiz gibi, bu 8 Mart sürecini kadınların birliklerini kurmak için değerlendireceğiz. Orta sayfamızda farklı ülkelerdeki iş-

Görsel: Flickr

çi kadın mücadele deneyimlerine ilişkin hatırlatma, gücümüzü birleştirdiğimizde neler yapabileceğimizi de gösteriyor.

Bugünün Türkiye'sinde de tarihi yazan kızkardeşleri gibi direnen kadın işçiler var. SF Tekstil işçilerinin İzmir'den yükselen seslerini duymamız için dergimizi saygılarını direnişçi kadınlara açtık.

Bir güzel selamlaşma daha var dergimizde; geçen ay Bakırköy Belediyesi işçisi kadınlar çalışma koşullarının ağırlığını anlatmışlardı. Bu sayımızda onların anlattıklarını, Avcılar Belediyesi işçisi kadınların sözleri tamamlıyor. Bu sayımızın en öne çıkan sağlık işkolunda çalışan kadın emekçiler oldu, İstanbul, Kocaeli ve Ankara'dan kadın sağlık emekçileri “edep adap” dayatmasından çalışma koşullarının onları nasıl da yorgun ve hasta hale getirdiğine pek çok konuyu tartışıyorlar.

Esenyurt'tan yoksulluğun yarattığı sağlık sorunlarına ilişkin bir döküm yapan sağlık emekçisi kadınlar da 2020 Türkiye'sinin halini ahvalini seriyor ortaya.

Geçen ay Gülistan Doku aniden ortadan kayboldu vardı. Dersim'deki çocuk istismarı vakaları, arkasından devlet güçlerinin de dahil olduğunun söylendiği kimi şiddet olayları gözleri kente çevirdi. Dersim'de neler oluyor sorusuna cevap arıyoruz.

İki yazımız, genç kadınlar arasında yürüten tartışmaları ve eğilimleri gösteriyor. Yurtlarda yaşanan manzaralardan ilginç notlar aktarırken, genç hukukçu kadınların adalet arayışının gelecek bakımından taşıdığı anlamları da tartışıyoruz.

Ankara ve İzmir'den iki kampanya ka-

dınların gündemindeki iki önemli konuya parmak basıyor; biri çocuk istismarını aklamaya çalışan yasa düzenlemesine karşı Emek Partisi Ankara İl Örgütünün yürüteceği çalışma, diğeri ise Bornova Kadın Dayanışma Derneği'nin ücretsiz kamusal kreş hakkımız için mahalle mahalle yürüteceği çalışma... Önümüzdeki ay, bu kampanyalardan çıkan sonuçları da aktaracağız. Umuyoruz ki kazanımları da paylaşıyoruz.

Bu ay şiddet sorununa dikkat çeken iki çocuk kitabının, İşte Özgür Dünya filminin ve Şişman Güzeldir oyununun değerlendirmelerini paylaştık.

Adile Doğan'ın Esenyalı'dan aktardığı, dayatılan ikiyüzlü ahlak anlayışına karşı kadınların karşı karşıya kaldıkları gerçekler önümüzdeki günlerde dernekte verimli tartışmaları da doğuracak gibi...

Birkaç da duyurumuz var.

■ 1 Şubat'ta saat 18:00'de İkitelli Dersim Kültür ve Dayanışma Derneğinde Küçükçekmece Ekmek ve Gül grubu salgın hastalıklarla nasıl baş edebileceğimizi konuşmak üzere Dr. Selma Okkaoglu ile bir bilgilendirme toplantısı yapıyor.

■ 8 Şubat saat 13:00'de Taş Mekan'da Adana Ekmek ve Gül grubu, editörümüz Sevda Karaca'nın katılımıyla bir buluşma düzenliyor.

■ 9 Şubat'ta Mersin Ekmek ve Gül grubu, yine Sevda Karaca'nın katılımıyla bir kahvaltı düzenliyor; saat 10:00'da Yenisehir Belediyesi Kent Konseyi (Belediye yanı) salonunda...

■ 24 Şubat saat 20:00'de İstanbul Avcılar Barış Manço Kültür Merkezi'nde Ekmek ve Gül organizasyonu kadınlar tiyatrodaki buluşacaklar. “Sevgili Arsız Ölüm: Dirmit” oyununu ücretsiz sergileyecek olan Tiyatro Hemhal'e sevgilerimizi sunuyoruz...

■ 1 Mart Pazar günü saat 14:00'te Bakırköy Kültür Merkezinde itirazımızı, ihtiyacımızı, birliğimizi tartışmak için yapacağımız Ekmek ve Gül Kadın Buluşmasına İstanbul'daki tüm kadınlar davetli.

Şubat ayında pek çok buluşma gerçekleştireceğiz. www.ekmekvegul.net adresinden ve sosyal medya hesaplarımızdan bizi takip etmeyi unutmayın!

8 Mart'a her yerde buluşarak, çoğalıp yenilenerek gidelim!

ekmek ve gül
posta@ekmekvegul.net

Günlük EVRENSEL Gazetesi'nin ücretsiz özel ekidir.

Türü: Yaygın süreli
Bülten Basın Yayın Reklamcılık
Tic. Ltd. Şti.

Adına Sahibi: Cemal Dursun
Genel Yayın Yönetmeni: Fatih Polat
Sorumlu Yazışmaları Müdürü: Gökrem Kınacı

Yönetim Yeri: Mehmet Akif Ersoy Cad. Mehmet Çıbıkcı İş Merkezi No: 2
K: 2 İşyeri No: 21 Şirinevler/B.Evler-İSTANBUL
Tel: (0212) 909 48 01
Faks: (0212) 654 15 04

Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım AŞ
İstanbul Baskı: Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassıören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62
Adana Baskı: Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Yeni Doğan Mh. 2108 Sk. No: 18/A Yüreğir/ADANA

Öfke zamanı geldi kadınlar... Bizim zamanımız geldi...

Hilal TOK

Cinsel ve sınıfsal sömürüye karşı, insanca bir yaşama kavuşmak için kadınların ortak mücadelesinin günü olarak ilan edilen 19. yüzyıl 8 Martı'ndan 2020 8 Martı'na hâlâ düşlediğimiz dünya için mücadele veriyoruz...

Tarih sahnesine işçi kadınların mücadelesiyle çıkan ve tarih boyunca kadınların inatıyla süren bu yolculukta kadınların eşit ve insanca yaşam mücadelesinde kuşkusuz çokça yol alındı. Ancak değişmeyen talepler hâlâ güncelliğini koruyor çünkü kapitalist sömürünün bizlere dayattığı gerçekler halen aynı taleplerde buluşmamıza neden oluyor.

PEKİ NE YAŞATIYOR BU SÖMÜRÜ DÜZENİ BİZE?

1857 yılından bu yana kapitalist sömürü düzeninde elbette pek çok değişiklik oldu ancak 'sömürü yasası' korundu. Bugün hâlâ fabrikada ağır çalışma koşullarına, uzun ve yoğun çalışma saatlerine, baskıya, mobbinge, işsizlikle tehdit edilmeye, tacize hatta şiddet görmeye, bastırılmaya, hakaretlere ve bunlara boyun eğmeye mecbur bırakılırken, bir taraftan da ne kadar çalışırsak çalışalım her gün daha da yoksullaşıyoruz, kursağımızdan geçen lokmayı sayıyoruz, market market dolaşp en ucuzu aramakla ayrıca bir mesai harcıyoruz. Ne tatil, ne dinlenme, ne huzurla uyuduğumuz bir gece... Üstelik en temel ihtiyaçların bile karşılanamaz hale geldiği bu kriz ortamında gösterdiğimiz fedakârlıklar derinleşen yoksulluğumuza zerre çözüm olmuyor bile.

Şiddeti kadınlara reva gören, kadınlar kendilerine biçilen fitrata uymayınca kadınların üzerinde her türlü olanağıyla baskı kuran, etimizi kemiğimizi sömüren patronumuzun sırtını sıvazlayan iktidarlar var. Emegimizin karşılığını vermeyip sesimizi çıkarttığımızda kapıyı gösteren, bizi açlığa sefaletle mahkûm eden sermaye düzeni var. Bu düzenin çizdiği sınırlar için yaşamını sürdürmeye çalışan milyonlar emekleriyle değer yaratırken, bu değerden bir nebze pay alamıyorlar... Patron ve iktidarların kol kola girdiği, birbirinin çıkarını gözettiği, işçinin halini göz ardı ettiği bu düzen bize yalnızca yokluk, eşit-

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

sizlik, dert ve şiddet yaşıyor!

Dünyanın dört bir yanında dilleri, inançları, kültürleri, renkleri birbirinden farklı kadınları ortaklaştıran bu sömürü düzeni, tüm farklılıklara rağmen kadınların isyanının ortaklaşmasının da nedeni aynı zamanda... Türkiye'de özellikle son 15 yıldır giderek daha da ağırlaşan yaşam ve çalışma koşullarına karşı kadınların yükselen öfkesi birikiyor. Bu biriken öfke kadınların yan yana gelme ihtiyacını da artırıyor.

TÜKENEN HAYATIMIZIN HESABINI MAHŞERE BIRAKMAYACAGIZ!

Tam da bu ihtiyaç nedeniyle 2019 8 Martı'nda 'Şiddete, Krize, Eşitsizliğe Karşı Gücümüz Birliğimiz' diyerek yüzlerce kadınla ger-

çekleştirdiğimiz buluşmalarda çok önemli tartışmalar yürüttük. Kadınlar, yaşamlarının gerçeklerini büyük bir açıklıkla ortaya serdi.

NE YAPMALI?

Yüzlerce kadınla yaptığımız bu buluşmalarda gördük ki en başat gündemimiz ekonomik kriz, yaşam ve çalışma koşullarının ağırlaşması, kadın işsizliği, işyerinde, evde, sokakta artan şiddet. Bütün bunlarla birlikte son dönemlerde iyice artan kadınların eşitlik haklarına yönelik saldırılar, kadınları aileye mahkûm eden politikalar, kadınların özgür bir biçimde yaşama, var olma talebi ve mücadelesini hedef alan gerici söylemler de giderek daha fazla oranda ülkenin tek adam yönetimi altındaki ağır demokrasi sorunları ve ekonomik durumu ile bağlantılı tartışılıyor. Kadınlar sorunların nedenlerinde ve yaşadıklarının geniş kadın kesimlerini ortaklaştırdığı konusunda hemfikirler. Ancak temel sorun; ortak sorunlarımız ve ortak taleplerimiz konusunda birlikte nasıl hareket edeceğimizin kadınlar nezdinde henüz yeterince açık olmaması. Bir araya gelme ihtiyacını açıkça ifade eden kadınların bu birliklerin yolu yöntemi konusunda daha somut adımlar atmaya ihtiyacı olduğunu görüyoruz.

BU YOLUN TAŞLARINI BÖYLE DÖŞEYECEĞİZ

EKMEK ve GÜL olarak bu 8 Mart sürecini kadınların birliklerini kurmak için ihtiyaç duyduğu tartışmanın araçlarını yaratmak için değerlendireceğiz. İşçi kadınlar başta olmak üzere en geniş kadın kesimlerini buluşturacağımız yerel Ekmek ve Gül forumları, buluşmalar örgütleyeceğiz. Bu forumlar farklı alanlardan kadınlarla gerçekleştirdiğimiz sorunları somut bir biçimde ortaya koyan ama bununla sınırlı kalmayıp nasıl bir araya gelebileceğimizi, birlikte neler yapabileceğimizi de tartışan bir içerikte olacak.

Şubat ayı boyunca ülkenin dört bir yanında, mahallelerde, işyerlerinde, atölyelerde, derneklerde, evlerde, okullarda, yurtlarda, kampüslerde, kafelerde kadınlarla yapacağımız buluşmalarımızdan çıkaracağımız sonuçları ortaklaştıracacağız. Farklı sektörlerde çalışan kadınların işyerlerinde yaşadığı sorunlar, işçi-işsiz kadınların dertleri, öfkeleri, genç kadınların yurttan, okuldan, sokakta biriktirdikleri, "öf be" dediklerimiz, "iyi ki" diye sevindiklerimiz, "keşke" diye düşündüklerimizle tartışıp "Nasıl bir birlik" sorusuna yanıt arayacağız. Bu yolun taşlarını böyle döşeyeceğiz, birlikte, sabırla, azimle, kararlılıkla ve pes etmeden...

Eşitlik ve 'insanca yaşam' taleplerinin her zamankinden daha da yakıcı ve elzem olduğu bu 8 Mart'ta sermayenin uysal köleleri değil, eşit ve yaşanılır bir dünya için mücadele veren kadınlar olarak tarihte yerimizi aldığımız, kazanmak için daha fazla mücadele ettiğimiz ve örgütlediğimiz bir yol izleyeceğiz.

Nazi Almanyası'nda Yahudilerin, antifaşistlerin ve komünistlerin zorla çalıştırıldığı toplama kampında yaşadıklarını anlatan kadın marşının sözlerinde olduğu gibi...

*"Biz kadınları bölmüşler
Diğer kardeşlerimizden
Öfke zamanı geldi, kadınlar
Bizim zamanımız geldi*

*Artık gücümüzü bilelim, kadınlar
Binlerce kendimizi anlatalım
Hadi kendimizi tanıyalım, kadınlar
Birbirimizle konuşalım, birbirimize bakalım
Kendimizi zorlayalım, kadınlar
Hep birlikte başkaldıralım!"*

8 MART KİMİN GÜNÜ?

KADINLARIN ama özellikle işçi kadınların tüm dünya çapında taleplerini ve mücadelelerini ortaklaştıracağı, kadınların sosyalist bir anlayışla mücadeleye kazanılmasının olanaklarının artırılacağı uluslararası bir gün belirlenmesi tartışması ilk kez 17 ülkeden 100 delegenin katıldığı, 1910 Kopenhag İkinci Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı'nda yapılmıştı. Almanya Sosyal Demokrat Partisi'nden (SPD) Luise Zietz'in verdiği önerge, sosyalist kadın önder Clara Zetkin'in bu önergenin kabul edilmesi için gösterdiği büyük çaba ile kabul edildi. Karar şöyleydi:

"Ülkelerindeki, proletaryanın sınıf bilinçli, siyasal ve sendikal örgütlenmeleriyle fikir birliği içinde, bütün ülkelerin sosyalist kadınları her yıl bir Kadınlar Günü örgütleyecekler. Bugünün en önemli amacı kadınların oy hakkı kazanmasına yardımcı olmaktır. Bu talep, sosyalist anlayış gereğince bir bütün olarak kadın sorunu ile birlikte ele alınmalıdır. Kadınlar Günü uluslararası bir karaktere sahip olmalı ve dikkatli bir şekilde hazırlanmalıdır."

Avrupa ülkelerindeki komünist partilerin işçi kadın mücadelesinin geliştirilmesini çoktan gündemlerine aldıklarının da bir göstergesi olan bu önerge, esas olarak kapitalist sömürüye karşı emekçi kadın mücadelesinin kendi tarihini oluşturan ve geleceğe yönelik bir ufuk taşıyan bir bakış açısının ürünüydü. Önergeye konu olan ilk uluslararası kutlama 8 Mart'ta değil, 1848 Devrimi'nin anıldığı 19 Mart 1911'de yapıldı. Başlangıçta 8 Mart dışında bir tarihle kutlanmasının nedeni de buydu.

EKMEK VE GÜLLER

1912'de Amerika'da, Lawrence'deki bir tekstil fabrikasında çalışan çoğu göçmen olan kadın işçiler, sonradan, pankartlarına yazdıkları "Bread and Roses" (Ekmek ve Gül) ile anılan bir grev başlattılar. Tekstil işçilerini militan bir şekilde örgütleyen Dünya Sanayi İşçileri (Industrial Workers of the World) adlı sendikanın önderlik ettiği grev, Everett Mill fabrikasındaki kadın işçilerin ücretlerinin kesilmesi üzerine tezgâhlarını kapatıp fabrikayı terk etmeleriyle başladı. Çok geçmeden diğer tekstil atölyelerindeki kadın işçilerin de katılmasıyla grev büyüdü, eyalet milisleriyle çatışmalar yaşandı. Grev uzun sürdü ve Amerikan kamuoyunda büyük yankı uyandırdı. James Oppenheim "Bread and Roses" (Ekmek ve Güller) başlıklı, grevdeki kadın işçiler üzerine bir şiir yazdı. Kadınların taşıdıkları pankartlar hem yaşanabilir bir ücret hem de saygınlık talep ediyordu.

Fotoğraflar: Public Domain

'Gül'le kastedilen insanlık onuru talebi toplumsal bir çağrıydı, sadece 'erkekler' yapılan bir 'bize güzel davranın' çağrısı değildi. Biz kadınlar sadece ucuz işgücü değiliz, insanız ve onur, saygınlık, hayatın güzelliklerinden yararlanmak bizim de hakkımız diyorlardı: "Yürüyerek, yürüyerek gelirken, sayısız ölmüş kadın / Kadim ekmek taleplerini şarkılarımızda duyup ağlıyorlar. / Ağır ve zahmetli işle yorgun ruhları sanattan, sevgiden ve güzellikten çok az nasibini aldı, / Evet, biz ekmek için savaşıyoruz –ama güller için de!"

1914'te Clara Zetkin'in yönettiği, aylık baskı adedi 124.000 olan Die Gleichheit (Eşitlik) dergisi şu çağırışı yaptı: "Yoldaşlar! Çalışan Kadınlar ve Kızlar! 19 Mart sizin gününüzdür, sizin hakkınızdır. Taleplerinizin arkasında sosyal demokrasi, örgütlü emek var. Bütün ülkelerin sosyalist kadınları sizinle dayanışma halindedir, 19 Mart sizin şanlı gününüz olmalı!" Bir milyondan fazla kadın, –çoğu SPD ve sendikalarda örgütlenmiş kadınlar– 'Kadınlara oy hakkı için ileri!' sloga-

nyla Almanya'da sokaklara çıkarak sosyal ve politik eşitlik talep ettiler.

1915'te İkinci Enternasyonal içindeki Bolşevikler 1914'te başlayan 1. Emperyalist Paylaşım Savaşı'na karşı çıkılması ve bir an evvel barışın sağlanması tutumunu savundular. Mart 1915'te Bern'de toplanan Sosyalist Kadınlar Konferansı, Bolşevik delegasyonun karar önergesiyle "İşçi kadın amacını ancak devrimci bir kitle hareketi ile ve sosyalist mücadeleyi kuvvetlendirerek kazanabilir" dedi. Rusya'da işçi kadınlar 8 Mart 1917'de savaş karşıtı kitlesel bir gösteri gerçekleştirdiler. Bu gösterilerin ardından sosyalist kadınların bu siyasal tutumu ve örgütlenmesi vardı.

KAPİTALİST SÖMÜRÜYE VE EŞİTSİZLİĞE KARŞI

Clara Zetkin'in desteklediği önergede günün adı 'Emekçi Kadınlar Günü' olarak özel olarak vurgulanmıyordu ama 8 Mart, sosyalist teori ve politikalar etrafında örgütlenmiş işçi sınıfı partilerinin, sendikala-

rın farklı ülkelerdeki mücadelelerinin içinden doğmuş bir gündü. 8 Mart en başından beri teorik, politik mücadele ve örgütsel kökleri itibarıyla bir emekçi kadınlar günüydü. Sadece kadınlara oy hakkı için değil, emekçi kadınlar için haklar, anneler ve çocuklar için sosyal destek, bekâr annelere eşit muamele ve yuva sağlanması, ücretsiz yemek dağıtımı, okullarda ücretsiz olanaklar ve uluslararası dayanışma için de talepler yükseltildi. Acil hedefi kadınlara evrensel oy hakkı olsa da hedefi çok daha büyüktü: kapitalizmi alt etmek, sosyalizmin zaferi ile ücretli köleliği, eğitim ve bakımın sosyalizasyonu ile kadınların ev köleliğini ortadan kaldırmak!

Bugün 8 Mart'ın bu tarihini silikleştirmek için uğraşanlar da biliyor aslında... 8 Mart geçmişe ait bir hadise değildir sadece. Bugün dünyanın her yerinde kapitalist sömürden, eşitsizlikten mustarip-lerse, sayısız kadın tecavüze maruz kalıyor, öldürülüyorsa, sosyal haklarından mahrum yaşıyorlar ve dünyanın en yoksul kesimini oluşturuyorlarsa, kadın bedeni sınıf savaşımıyla paylaşım savaşlarının coğrafyası olmaya devam ediyorsa buna karşı süren mücadele 8 Martları tarihinde değil günümüzde yaşatmaya devam eder. Lyon'da, Meşhed'de New York'ta, Şikago'daki grevlerin ve hatta bunlardan önceki ve sonraki kadın mücadelelerinin hepsinin bulunduğu, kendini bulduğu yerdir 8 Mart...

Kaynaklar:

**Sevil Kurdoğlu, Kızıl Mı Mor Mu?*

**Nuray Sarıca, 8 Mart mit mi tarih mi?*

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

SF Trade Tekstil'in GÜLERYÜZLÜ DİRENGEN KADINLARI

Emine UYAR
İzmir

Gaziemir Ege Serbest Bölgesi önünde 4 kadın işçi sendikalı olarak çalışabilmek için direniyor.

Audi, Mercedes, Volkswagen, Mulberry gibi markalara üretim yapan, yüzde 80'i kadın olmak üzere 700 dolayında işçinin çalıştığı SF Trade Tekstil fabrikasında işçiler, üretim baskısı, düşük ücret gibi sorunlarına karşı Deriteks sendikasına üye olmuş, 4 kadın işçi işten atılmıştı.

Kışın bu soğuk günlerinde Serbest Bölge Yönetimi izin vermediği için çadır, ateş, hatta çay bile olmadan direnişlerini sürdüren SF Trade Tekstil işçisi kadınlar, sendika haklarının tanınmasını istiyor.

Serbest Bölge önünde ziyaret ettiğimiz kadınlardan Pınar Toy ve Ayşe Erim 100 günü aşkındır direnişte. Nurcan Köksal ve Sevcen Sarıoğlu ise kısa bir süre önce çıkarılmış işten.

SAĞLIĞIMIZDAN, GENÇLİĞİMİZDEN OLDUK

Pınar ve Ayşe 11 yıl önce 23 yaşında iken girmişler fabrikaya: "İkimiz de çocuktuk. Bir hafta ara ile girdik işe, aynı bölümde idik, orada arkadaş olduk ve yıllarca beraber çalıştık. Sendikaya da beraber üye

SF Trade Tekstil işçisi kadınlar hakaretlere, kötü çalışma koşullarına, ağır baskılara karşı sendikalaşmayı seçtiler; işten atıldılar. Gördükleri tüm baskıya rağmen direnişi bırakmıyorlar:

olmaya karar verdik. Onlar da bizi beraber çıkardılar (gülüyorlar)... Sabah giriyorduk, gece 22.00'a kadar kaldığımız oluyordu. Sabahçı da kalıyorduk. Sabah çıkıp bazen öğlen tekrar işe geldiğimiz bile oluyordu. Sağlığımızdan, gençliğimizden olduk. Sendikalı olduğumuzu anlayınca sanki bunlar hiç yaşamamış gibi o kadar rahat işten çıkardılar ki..." diyorlar.

MAHALLEMDEKİLER BENİ TANIMIYORDU

20 yaşından beri aynı mahallede oturan Ayşe'yi işten atılmadan önce kimse tanıımıyormuş. "Pazar günleri dahi işte oluyordum. 'Annemin bir kızı var' muhabbeti geçiyor ama göremiyorlardı ki beni," diyor.

İşten çıkarılan kadınlar sendikalaşma çalışmasına öncülük edenler aynı zamanda. Fabrika yönetiminin, "Bunlar giderse kimse sesini çıkarmaz, herkes siner," diye düşündüğünü anlatıyor Pınar. "Biz haksızlığa dayanamayan insanlarız. İçerideki arkadaşlarımız da öyle. Ama birilerinin öncülük etmesi gerekiyordu, onlar da biz olduk," diyor.

12 yıldan beri makine operatörü

olarak çalışan Nurcan insanları kışkırtmak, fabrikanın altını oymak, iş barışını bozmakla suçlanmış. "İlk bir hafta boyunca beni çektiler, 'Gel ikna ol, seninle birlikte diğerlerini de ikna edelim,' dediler. 'Bak Nurcan çıktı, siz de çıkın,' deyip insanları sendikadan geri çevireceklermiş. Tabii ben bunu yapamazdım, midem böyle bir şeyi kaldırmazdı," diyor. En sonunda iki saat boyunca bir odada tutup ağlatıncaya kadar mobbing uygulamışlar. İkna edemeyince arabulucuya götürüp psikolojik baskıyla tüm evrakları imzalatıp işten atmışlar. "Dışarıda bile yanımdan ayrılmadılar, eşimi bile aratmadılar," diyor.

SENDİKA BİZİM İÇİN BİR ÇARE İDİ

12 yıl boyunca görmedikleri baskı, hakaret kalmadığını, küfür bile duyduklarını anlatan Nurcan, sendikanın kendileri için bir çare olduğunu söylüyor. Üyelikler artınca yöneticilerin sendikayı kötülemeye başladıklarını, "Girdikleri her yeri batırdılar. Bizim yapamadığımızı onlar mı yapacak..." dediklerini anlatıyor.

Sevcen'in işten atılma gerekçesi

ise hayli ilginç; işçileri zorla evine davet etmek, baskı yapmak. "Ben insanları zorla evime çağırıyordum, illa evime gelin diye baskı yapıyordum. Şikâyet varmış ama şikâyetçiler ortada yok. İnsanlardan zorla para istiyordum. Kimmiş benden şikâyetçi gelsin karşıma dedim. Öyle birini de çıkaramadılar. Biz arkadaşlarla anlaşmıştık ayda bir kere toplanalım diye. Birlikte oturalım çay kahve içelim dedik, gün gibi... 3-4 arkadaşla gittik. Sıra bana geldi. Çağırdığım kişilerin çoğu zaten sendikalı olmuştu," diyor. Bu gerekçeyle tazminatsız atılmış Sevcen.

Oysa asıl suçlular, zorla mesai yaptırıp düşük ücretle çalıştıran, hakaret eden, sendika hakkını tanımayıp 2 saat bir odada alıkoyanlar, baskı uygulayıp zorla bir şeyleri kabul ettirmeye çalışanlar...

Şimdi içerideki işçilere benzer baskıların yapıldığını söyleyen işçiler, bu kadar baskıya rağmen istifa eden üyenin olmadığını dile getiriyorlar. İş çıkışı servislerdeki arkadaşlarına el sallıyor, slogan atıyorlar. Onlar da kimi zaman gülümsüyor, gizlice el sallıyor, bazıları sadece gözleri ile karşılık veriyor...

Bütün uğradıkları iftiralara, gördükleri baskı ve mobbinge rağmen SF Trade Tekstil işçisi kadınlar asla umutsuz değil. Aksine neşeli ve direngenler hem kendileri hem de içerideki işçiler için...

AVCILAR BELEDİYESİ İŞÇİLERİ:

Servis derdi büyük, geçim zor, dayanışma baki!

Gül DEMİRCİ
Avcılar / İstanbul

Güneşli bir günün sabahında Avcılar Belediyesinin Kültür Merkezine doğru yola koyuluyoruz. Tatlı bir telaşla yanımıza geliyor Tülay. Kendisi Belediye-İş Sendikası 2 No'lu Şube yöneticisi. Aynı zamanda 2 çocuk annesi bir işçi. Onunla Avcılar Belediyesinde çalışan kadın işçilerle buluşup dergimizin Ocak sayısında yer alan Bakırköy Belediyesi işçilerinin yazısını okumak ve Avcılar'dan bir cevap vermek için buluşuyoruz. Çaylarımızı içerken sohbete başlıyoruz. Çalışma koşullarından yaşam koşullarına kadar her şeyi konuşmaya çalışıyoruz hepsiyle hızlı hızlı.

“İşte akşama kadar çalışıyoruz, yoruluyoruz. Eve gidiyoruz yemek telaşı sarıyor. Çocuğun okulu, ödevleri, evin çamaşırı, bulaşığı derken dinlenmeye hiç fırsat bulamıyoruz. Ama yine de ertesi gün kalkıp işe gitmek zorundayız” diyorlar. Çocuğunun okulunu evine değil, işine yakın bir yerlerde seçmek zorunda kaldığını söylüyor kadınlardan biri. “Belediyenin servisi var ama biz binemiyoruz. Sadece memurlar binebiliyor. Servis boş gitse bile biz bindiğimiz zaman tutanak tutuyorlar, küçük çocuğumla minibüslerde otobüslerde gidip gelmek zorunda kalıyorum,” diye ekliyor.

4 YILDIR AYNI PANTOLONU GİYİYORUM

Bir başka kadın işçi koştura koştura geliyor, “Ben de konuşacağım” diye. Eşinden ayrı, üniversite okuyan oğlunun masraflarını omuzlayan bir anne aynı zamanda. “Maaşımız artık günü gününe yatıyor, eskisi gibi değil. Önceden hep içeride paramız kalırdı, aylarca alamazdık, mağdur edilirdik. Artık maaşlarımız 14'ü gecesi deyinince hesabımızda. Zaten olması gereken de o. Emegimizin karşılığını günü gününe almamız normal olan. Ama aldığımız ücret yetmiyor. Evin ihtiyaçları, çocuğun okul masrafları derken ay başı gelmiyor. Ben 4 senedir aynı pantolonu giyiyorum. Ailemin yanında yaşamam bu parayla geçinemem daha imkânsız olurdu,” diyor.

Ailesiyle yaşayan bekâr bir kadın işçi söze giriyor. “Benim çocuğum yok, ailemle birlikte yaşıyorum, aldığım ücret bana yetiyor ama çocuklu bir ailenin geçinmesi imkânsız. Maaşlarımız çocuğu olan ailelere göre belirlenmeli. Ben bile

Fotoğraf: Flickr

bazen zor idare ederken çocuklu aileleri düşünemiyorum.”

‘BİZ ONLARLA AYNI SINIFTAYIZ’

Bir yandan çalışırken diğer yandan sohbetimize dahil olmaya çalışan kadınlar bir an önce işlerinin başına dönme telaşında. Tülay “Hadi” diyor, “diğer tarafa gidelim, orada bekliyor arkadaşlar bizi.” Belediyenin nikâh sarayında çalışan kadınların biri gidiyor biri geliyor yanımıza, aynı zamanda çalışmalarını gerektiği için. Elinde bize ikram etmek için çaylarla gelen kadın “Ben ne anlatacağımı bilemem” dese de hayatın zorluklarından bahsetmeye başlayınca laf lafı açıyor. “2 çocuk annesiyim, 4-5 senedir burada çalışıyorum. Burası gece geç saatlere kadar açık oluyor, biz vardiyalı çalışıyoruz ama çocuk dinlemeden akşam vardiyasına kaldığımız da oluyor. Servis imkânımız yok. Eşim geliyor beni almaya. Ücretlerimizi zamanında yatırıyorlar. Az ücret alıyoruz ama belediyenin çok borcu var,” diyor. “Belediyenin borcunu işçiler mi yaptı?” diye sorunca gülümsüyor. “Biz yapmadık ama hep bizden kesilir. En çok çalışan en az parayı kazanır. Ama çalışmak zorundayız hepimiz. Burada arkadaşlarla dayanışma içindeyiz, birbirimizi idare ederek çalışı-

AVCILAR'DAN BAKIRKÖY'E BİR SES VAR!

KONUŞTUĞUMUZ, sorunlarını dinlediğimiz bütün kadın işçilere en sonunda “Peki nasıl düzelecek?” diye soruyoruz. Kimisi cevabını bilmezken kimisi de “Birlikte mücadele etmeden düzelmez” diyor. 2015 yılında Avcılar Belediye işçilerinin çıktığı ve 7 ay sürdüğü grev başarıyla sonuçlanmış, işten atılan işçiler işe geri alınmıştı. O süreçte hâlâ belediyede çalışan, grevdeki arkadaşlarına destek olmak isteyen işçiler sürekli baskı ve tehditle karşılaştıklarını, bu nedenle grev çadırının önünden bile geçmelerinin yasaklandığını anlatıyorlar. “Ama korkuyla hiçbir yere varılmaz. Ekmeğimizi kazanmak alın terimizin karşılığını almak için mücadele etmeliyiz. Burada haksız hukuksuz şekilde işten atılan arkadaşlarımız mücadele ettikleri için işe döndüler. Peşini bıraksak kimse bize al hakkını yedik hadi işe geri dön demeyecekti. Bakırköy işçileri de mücadeleyi hiç bırakmasın. Avcılar'dan Bakırköy'e işçi arkadaşlarımızın yanındayız.”

yoruz,” diyerek cevaplıyor. “Bakırköy Belediyesi işçilerine bir mesajın var mı?” diye soruyorum. “Emekleri, emekleri için dirensinler, mücadele etsinler. Biz onlarla aynı sınıftayız. Mücadelelerini destekliyoruz. Gidip geleliyoruz evet ama yanlarındayız,” diyor.

Çalışması gerektiği için ayrılıyor yanımızdan, “Yazıyı bana gönderirsin” diye numarasını verdikten sonra.

SERVİSE BİNSEK TUTANAK, BİNMESEK TACİZ

AZ önce sohbet ettiğimiz arkadaşını ‘idare eden’ bir başka kadın işçi geliyor masamıza. Çalışma ve yaşam koşullarına dair söyledikleri diğer kadınlarla aynı. Eşinden boşanmış 1 çocuk annesi olan kadın en çok servisi kullanamamaktan yakınıyor. “Siz daha iyi yapıyorsunuz işi, diyerek akşam vardiyasına hep kadınları bırakıyorlar. Gece 3-4 olana kadar çalıştığımı biliyim. O saatten sonra eve gidecek bir ulaşım aracı yok taksi dışında. Böyle durumlarda yol masrafımız karşılanmıyor. Sadece 170 lira yol parası alıyoruz. Ama 170 lirayla ben en fazla 5 gün binebilirim taksiye. Mecburen yürüyorum eve korka korka. Sözlü tacize maruz kaldığım da oluyor. Servise binersek tutanak tutuluyor bize. Binmesek o saatlerde tacize maruz kalıyoruz. Zaten gece çıkarlar için bir servis yok ama müdürümüzden bizi bırakmasını rica ediyoruz. Çoğu zaman bırakmıyor. Evli olduğum zaman eşim alırdı beni gece. Sanki öyle bir zorunluluğumuz varmış gibi. Şimdi hep tek başıma gitmek zorundayım. Başıma bir şey gelse ne olacak? Sorumlusu kim olacak? Kimsenin umurunda değiliz. Burası şimdi sakin ama bir de akşam gelip bakın. Nefes alamıyoruz. Personel sayısı az, yetişemiyoruz,” diyor. “Tek başına yaşıyorsun, evin kira. Yetiştirebiliyor musun giderlere?” diye soruyorum. “Tek kişiyim yemek yapıyorum. Domates eklemek olsun yer doyururum karnımı. Ama kira faturalar derken tek başıma yetişemiyorum. Sahildeki mekânlara ekstra işe gitmek zorunda kalıyorum en azından cep harçlığım çıksın diye. Oğlumu yanıma almak istiyorum ama onun okul masraflarının altından kalkamam diye alamıyorum. O da istiyor benimle yaşamayı ama şartlarımız buna uygun değil. Haftada bir gün iznim var onda bile çocuğuma vakit ayıramıyorum çünkü dediğim gibi gidip başka yerde garsonluk yapmak zorunda kalıyorum az çok demeden,” diyor.

Yaşamlarımız farklı olabilir ama bizi birleştirenler aynı!

Nuray ÖZTÜRK
Nuran ÖZKAN
Bornova / izmir

Hepinizle, hepimizle ne kadar gurur duysak az. Ekmek ve Gül nasıl ki Türkiye'nin dört bir yanındaki kadınları buluşturuyor, bizi de Bornova'da bir araya getirdi. Biriktirdiklerimizse bir yıl önce Bornova Kadın Dayanışma Derneğinin kuruluşunun temeli oldu. Bu 1 yıla baktığımızda, kadınların şiddete karşı savunmasız kalmasında ekonomik, sosyal ve toplumsal eşitsizliklerin belirleyici olduğunu gördük bir kez daha. Şiddete ya da tacize boyun eğmemenin kadının güçlendirilmesinden geçtiğini gördük. Sadece ceza artırımı, koruma tedbirlerinin uygulanması değil, kadının kendi ayakları üzerinde durabilmesinin koşullarının yaratılmasıyla da şiddetle mücadelenin mümkün olabileceğini söyledik.

Çalışmalarımızda gördük ki kadınların en önemli sorunlarının başında ekonomik kriz yüzünden yaşadıkları yoksulluk geliyor. Çalışmak istediklerini, asgari ücretli iş dahi bulamadıklarını, buldukları düşük ücretli işlere ise bakım sorunu nedeniyle gidemediklerini ifade ediyorlar. "Ne iş olursa yaparım, yeter ki çocuğun okul saatlerine uysun" diyenlerin sayısı hiç de az değil.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Çalışan kadınlar ise maaşlarının neredeyse tamamını kreş veya etüt merkezlerine vermekten şikâyetçi, bir de uzun çalışma saatlerinden.

Biz de dernek olarak ücretsiz kamu kreşleri, çocuk oyun evleri, etüt merkezi taleplerinin öneminden yola çıkarak kolları sıvadık ve ilk olarak kreş talebiyle bir imza kampanyası başlattık. Bu talep çocuklarının bakım yükü yüzünden şiddetle yaşamak zorunda kalan kadınların karşı koyma gücünü kendinde bulabilmesi için de en önemli talepti.

MESELE AYNI ZAMANDA CAN DERDİMİZ DE!

Her iki mahallede başlattığımız imza kampanyası sırasında kadınların ta-

lebinin sadece kreş olmadığını gördük, meslek edindirme kursları, spor salonları gibi birçok talepleri vardı. Özellikle yaşlı bakım evlerinin öncelikli sorun olduğunu anlatan kadınlar, eve bağımlılıktan kurtulmak, çalışma yaşamına katılmak için bakım evlerinin açılmasının zorunluluğuna dikkat çekti. Bu talep de yaşama isteğiyle ilgiliydi. Çünkü kadınların büyük çoğunluğu bakım yükü nedeniyle ömrünün belki de çeyreğini evde kapalı geçiriyordu. Kimisi için bu psikolojik şiddete de dönüşmüştü.

BİZ BİZE BENZİYORUZ...

Farklı ihtiyaçlardan doğsa da aynı talepte buluşuyoruz birçoğumuz. Eşitsizliği yaratan, bizi ev içine hapseden ya da şiddete mahkûm eden bu sömü-

ÖNÜMÜZÜ AYDINLATAN TARİH

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar günü yaklaşıyor. Şiddetin bunca can aldığı ve çözümün göstermelik genelgelerle yine aileye ve Diyanet İşlerine bağlandığı, haklarımıza göz dikildiği, çalışma koşullarının katlanılamayacak seviyelere geldiği, işsizlik ve açlıkla sınırdığımız bir zaman diliminde mücadele, dün olduğundan daha elzem ve önemli. 8 Martlar da öyle... Çünkü kadınların daha iyi çalışma koşulları ve iyi bir yaşam için "Ekmek de istiyoruz gül de" diyerek sürdürdükleri o tarihsel deneyim önümüzü belki de hiç olmadığı kadar aydınlatıyor.

rü düzeni sorunlarımızı da ortaklaştırıyor. Bu nedenle bugün için ücretsiz kreş talebi küçük çocuğu olsun olmasın, çalışsın çalışmasın tüm kadınların talebi olduğunda ancak gerçek anlamıyla çözüme kavuşabilir. Bir kadın katledildiğinde ya da şiddete uğradığında gösterdiğimiz tepki ve dayanışma kadar güçlü olmak zorunda mücadelemiz de. Üstelik bugün dünden daha güçlüyüz, çünkü bizi bir araya getiren, bütün bunları daha iyi görmemizi sağlayan bir dergimiz bir de derneğimiz var. Ücretsiz kamusal kreşlerin işsizlikle, yoksullukla, şiddetle, sömürüyle, eşitlikle doğrudan bağı olduğunu birliğimiz sayesinde anlıyoruz, bu birlik sayesinde güçleniyoruz.

Çocuklarımızı değil çocuk istismarı tasarısını toprağa gömün!

Sükran DOĞAN
Emek Partisi
Ankara İl Yöneticisi

Kadınların mücadelesi ve kamuoyunun tepkisiyle 2016 ve 2018 yıllarında geri çekilen "Çocuk istismarına evlilik yoluyla af" yasa tasarısı bilindiği gibi iktidar tarafından yeniden gündeme getirildi. Yapılmak istenense istismar ettiği çocukla evlenen kişinin aldığı cezanın affedilmesi. Bu tasarı yasalarsa çocuk yaşta evliliklere daha fazla yol verilmiş olacak ve bunun sonucu olarak çocuklar evlilik adı altında istismara maruz kalmaya devam edecek.

Hem bilime hem de yasalara göre 18 yaşına

kadar herkes çocuktur. Çocuklar evlilik kararlarını kendileri vermediği gibi çoğunlukla ya zorlanırlar ya da çocukça duyguları istismar edilerek evliliğe teşvik edilirler.

Bugün ne bu yasanın çıkması için ısrar edenler ne de olumlu görüş açıklayanlar; ne yasayı hazırlayan iktidar mensupları ne bakanlar ne de bu yasaya oy verecek vekiller; hiçbir kızlarını çocuk yaşta evlendirmezler. Tabii ki evlendirmelerini istemeyiz. Kendi çocuklarına reva görmediklerini işçilerin, emekçilerin, yoksulların çocuklarına reva görmelerini de kabul etmeyiz ama.

BİR KEREDEN ÇOK ŞEY OLUR!

Emek Partisi Ankara İl Örgütü olarak, yasa tasarısının bir daha geri gelmemek üzere çekilmesi

talebini içeren imza kampanyası başlattık.

Kampanyanın duyurulması, daha geniş çevreye yayılması amacıyla imza metni dışında hazırladığımız bildiriyse, kadın erkek ayrımı yapmadan işyerlerine, işçi duraklarına, fabrikalara, mahallelere, semtlere, üniversitelere ulaşmayı hedefliyoruz.

8 Mart'ta dair çalışmalarla birleştireceğimiz kampanyamız boyunca yan yana geldiğimiz tüm kadınlarla çocuk istismarına karşı mücadeleyi çeşitli yönleriyle konuşmayı da hedefliyoruz. Bu amaçla işçi kadınlarla, oturduğumuz mahalledeki kadınlarla, yöre dernekleriyle, ulaşabileceğimiz tüm kadınlarla daha özel toplantılar yapmayı ilçe örgütlerimiz planlamakta.

Çocuklarımızı istismardan korumanın yolları

nı, çocukların istismara uğraması durumunda neler yapılabileceğini uzmanların katıldığı toplantılarla kampanyanın bir parçası olarak örgütliyoruz.

Şubat başından itibaren üç hafta sürdüreceğimiz kampanyada topladığımız imzaları TBMM'ye gönderirken "Çocuklarımızı değil, bu yasa tasarısını toprağa gömün ve bir daha önümüze getirmeyin" diyeceğiz.

AKP, "Bir kereden bir şey olmaz" anlamına gelen "Affı bir defaya mahsus yapacağız" sözleriyle yasayı halka kabul ettirmeye çalışıyor. Oysa her çocuğun hayatı biriciktir ve bir kereden çok şey olur. Bu nedenle çocuk istismarının affı o-la-maz. Buna izin vermeyelim!

‘Bu asgari ücretle çocuğuma ne verebilirim?’

Biz üç kişilik bir aileyiz. Ben iki aydır işsizim, eşim ise asgari ücretle çalışıyor. Oğlum liseyi bitirdi, üniversite sınavlarına hazırlanıyor. Evimiz kredili. Eşimin aldığı maaş kredi ve faturalara gidiyor. Ancak elektrik, doğalgaz aldı başını gitti, yetişemiyoruz. Oğlumun derslane parasını ise dedesi karşılıyor. Çarşıda her şey ateş pahası, birini alsak diğerini alamıyorum. Fiyatlar almış başını gitmiş. Kaşıkla verdiklerini kepçeyle geri alıyorlar. Her şeye zam. Bizleri düşünen yok. İşsizlik yok diyorlar bir de. Ekonomik kriz hayatın her alanında ve bizleri derinden ekiliyor.

Ben çok çeşitli yerlerde çalıştım. Bu süreçte patronların mobbingine maruz kaldım ve işi bırakmak zorunda kaldım. Bağlı olduğum şirket ekonomik krize girdiğinden haklarımı bile talep

edemedim. Hükümetin bize dayatmış olduğu politikayı biz kadınlar en derinden yaşıyoruz. Haklarımızı talep edemiyoruz. Bunun içindir ki biz kadınlar daha çok bilinçlenip birlik olmak zorundayız. Ben çocuğuma iyi bir gelecek bırakmak zorundayım, bunun mücadelesi içindeyim. Ancak bu asgari ücretle ona ne verebilirim? Ancak karnını doyurabiliyorum, birini alsam diğerini alamıyorum. Bizim yaşadığımız hayatı çocuklarımız yaşamasın istiyorum. Bir anne olarak çocuklarımızın daha iyi şartlarda, güvenle yaşayabilmesi için asgari ücretin yükseltilmesini istiyorum.

Ankara Mamak'tan işsiz bir kadın

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

‘Asgari ücret 5 bin lira olsa da yetmez’

Ekmek ve Gül’ün geçen sayısında asgari ücrete yapılan zam ile ilgili bir yazı okudum. Yazıda zammın yetersizliği vurgulanıyordu. Yapılan zam elbette çok komik bir rakam ama ne kadar zam yapılırsa yapılsın ne yazık ki bu kesin çözüm olamaz.

Ben yıllardır çalışan bir işçiyim. Herkes gibi asgari ücretle çalışıyorum, tabii ki asgari ücret bana yetmiyor. Bütün sendikalar, işçiler asgari ücret yükselsin istiyor. Rahat yaşayabilmek için bu istek doğru ama olmuyor. Mesela işveren asgari ücreti 5 bin lira yapsa tabii ki seviniriz ama bu, sorunu çözmez. Asgari ücret 5 bin lira da olsa yetmez, bu ülkede çözüm asgari ücretin zamlanması değil hayat pahalılığını ortadan kaldırmak ve vergide eşitliği sağlamaktır. Biz her mevsimi yaşayan bir coğrafyaya sahibiz, her türlü üretimi yapabiliriz. Kapatılan fabrikalarımız yeniden açılsın, üretime ağırlık verelim. Sorunu çözmek için ithalat değil ihracat yapmalıyız. Çünkü ülkemizde artık yerli üretim durma noktasına geldi, samanı bile ithal eder hale geldik. Fabrikalarımız kapatıldı, çiftçilerimiz ağır yükler altında ezildikleri için çiftçiliği bıraktı. Kazancımız yok, sürekli dış ülkelere kazandırıyoruz. Peki, bundan bizim kazancımız ne? Kocaman bir hiç. Zamlar karşısında işçiler olarak yetmiyor diyoruz, peki işveren ne diyor? “Ben bu kadar zam yapamam.” Zam yaparsa işçileri işten çıkarmak zorunda olacağını söylüyor işverenler. Peki, çözüm nedir? Ekonomi politikalarımızın tamamen değiştirilmesi, en başta gıda olmak üzere temel ihtiyaçlarımıza yapılan zamların indirilmesi gerekiyor. Kapatılan fabrikalarımız yeniden açılsın, yerli üretim teşvik edilsin, vergi yükleri hafifletilsin, üretici desteklensin. Yoksa asgari ücret 5 bin lira olsa da yetmez.

*Onkoloji Hastanesinde çalışan bir kadın işçi
ANKARA*

BİR HEMŞİRE ÜÇ KİŞİLİK İŞ YAPIYOR:

‘Ne enerji, ne vakit kalıyor..’

Fatma ŞAHİN
Kocaeli Ekmek ve Gül
Kadın Dayanışma Derneği

Kocaeli’de yaşayan ve 23 yıldır hemşirelik yapan Oya’nın çalışma koşulları artık canına tak etmiş durumda. Şu anda 42 yaşında olan ve 2 çocuğuyla birlikte yaşayan Oya hemşirenin çalışma koşullarından kaynaklı yaşadığı zorluklar hem sağlık politikalarının halini ortaya koyuyor hem de bu politikaların kadın sağlık çalışanlarını nasıl bir hayata mahkûm ettiğini gösteriyor aslında.

Oya hemşirenin sözlerine kulak verelim:

“Bu mesleği liseden sonra hemen çalışabilmek için seçtim. İnsanlara faydalı olmayı seviyorum. Ancak daha verimli olabilmemiz için çalışma saatlerinin 6 saatten fazla olmaması gerekiyor. Oysa çalışma saatimiz 8.30-5.30 arası. 8 saat çalışma ‘ideal’ görünüyorsa olabilir kimisi için ama işin iç yüzü öyle değil tabii. Kişi başına beş veya altı hastadan daha fazlasını almamız gerektiği halde bir hemşire on iki has-

taya tek başına bakmak zorunda kalıyor. Ben sorumlu hemşireyim. Sorumlu hemşireler de kendi işlerinin dışında normal hemşire olarak çalışmak zorunda kalıyor. Birçok zaman eleman yetersizliğinden tek başımıza bütün servise yetişmeye çalışıyoruz. Çok fazla iş yükümüz var ve bu işleri yerine getiremezsek bunun sorumlusu biz kabul ediyoruz. Eleman sayısı az olduğu için bir kişi üç kişinin işini yapmak zorunda kalıyor. Bu da tabii ki hizmet kalitesini düşürüyor. Müthiş bir mobbing yaşıyor. Mobbing, başlı başına bir stres kaynağı zaten...

Üç kişilik işi tek başıma yapmanın yarattığı yorgunluklara ev işlerini de

Fotoğraf: Pixabay

ekleyince aileme ayıracak ne vaktim ne de enerjim kalıyor. Çocuklarıma yeterince vakit ayıramıyorum. Haftada bir gün iznim var ve o bir günde de kendime mi, aileme mi, biriken ev işlerine mi vakit ayıracam?

İki çocuğum da LGS’ye hazırlanıyor. Onlarla yeterince ilgilenemiyorum. Yani çalışma koşullarımız dolaylı olarak çocuklarımızın geleceğini de olumsuz etkiliyor. Özel hastanede çalışıyorum ve minimum gereçlerle mesleğimizi yerine getirmeye çalışıyoruz. Hem devlet hastanelerinde hem de özel hastanelerde personel sayısı yetersiz. Bundan dolayı çok fazla sıkıntı yaşıyoruz. Mezun olan çok sayıda hemşire olmasına rağmen maliyet olarak görüldükleri için işe alınmıyorlar. İşleri, var olan hemşirenin üzerine yüklüyorlar. Ülkemizde ve dünyanın birçok yerinde bu mesleğe hak ettiği değer verilmiyor ne yazık ki. Bizden mesleğimizin dışındaki işleri de yapmamız bekleniyor. Hasta ve hasta yakınları da karşılaştıkları olumsuzluklarda ilk ve en sert tepkiyi bize gösteriyorlar. Bu nedenle şiddet gören birçok arkadaşımız oldu.”

Kime göre şişman,

kime göre güzel!

Elif Ekin SALTİK

3 ay önce tüp mide ameliyatı geçirmiş biri olarak şişmanlığın ne demek olduğunu çok iyi biliyorum ben. Bebekliğimden gençliğime ve şimdi de içinde bulunduğum 35'li yaşlara kadar hayatını hep şişman sürdürmüş bir kadınlım. Çevremdeki insanlar ne kadar bedenime alışmış olsa da toplumsal hayatta kilolu biri olmak hiç de kolay olmuyor. Benimle yeni tanışıp ya da uzun zaman sonra görüşüp halimi hatırlamı sormadan "Bu ne kilodur ha!" diyenleri, beni hiç tanımayan insanlara beni sadece fiziksel özelliklerim üzerinden anlatanları, hatta aşağılayanları, kestikleri gazete kupüründeki sumo güreşçisine sonra da bana bakıp hunharca kahkaha atan lise arkadaşlarımı ömrümün sonuna kadar unutmayacağım. Sokaktaki çocukların "Kadına bak, ne kadar kocaman" sözlerine ya da "Şişkoooo" diye arkamdan bağırma maruz kalışlarımı da... :)

Ailemin, arkadaşlarımın, çevremdeki pek çok insanın endişelerine ve itirazlarına rağmen tüp mide ameliyatı olmayı seçtim çünkü kronik pek çok hastalıkla mücadele ederken bir 10 yıl sonra sağlığımın nasıl olacağı korkusu taşıyordum.

"Biz senin şişmanlık hikâyesini ne yapalım şimdi?" diye düşünenleriniz olacaktır bu satırları okurken. Bir risk aldım; 15 yıl sonra bu ameliyatın vücuduma yaratacağı sonuçların ne olacağını ya da çok bilmiyorum herhalde. Ben sağlık sorunlarım nedeniyle bu yola girdim ancak bugün pek çok kadın sağlık problemleri olmadığı halde, daha hızlı kilo verebilmek için bu yöntemi kullanabiliyor. Sağlık sorunlarım olmasaydı bu ameliyatı düşünür müydüm, sanmıyorum.

BİR SİSTEM ELEŞTİRİSİ: ŞİŞMAN GÜZELDİR

Bu uzun girizgâhtan sonra asıl konumuz olan *Şişman Güzeldir* oyununa geçebiliriz sanıyorum. Kadınların 90-60-90 vücut ölçülerine girmek için harcadıkları çabalara, estetik ve güzellik kaygılarına, zayıf kadınların daha güzel olduğu dayatmalarına, zayıf olanın top-

Fotoğraflar: Karabağlar Belediyesi

lumsal hayatta daha kolay yer alması-na, "Modern kadın zayıf kadındır" güzelliklerine karşı bir sistem eleştirisi yapıyor *Şişman Güzeldir*. Zayıflamak için her gün değişen akupunktur, çay, hap, toz, diyet gibi yöntemleri deneyen, en son ameliyatlara kadar varan süreci eleştiriyor.

Bu eleştiriyi yaparken aileyi, anne çocuk ilişkilerini, ikili ilişkilerdeki yozlaşmayı ve toplumsal mutsuzlukları irdelemekten de geri durmuyor.

Kiloları nedeniyle dışarı çıkmayan, kamusal yaşamın içinde yer almayan Mattea, stüdyo dairesinden yaptığı radyo yayınıyla bir anda Rozi'ye dönüşüyor ve herkese o güzel sesini duyuruyor. Vücudunu kimseye göstermek zorunda kalmadan yaptığı bu işle yaşamını sürdüren Mattea, radyodaki adıyla

Rozi, canlı telefon bağlantıları yapıyor, kadınlara pek çok konuda tavsiyeler veriyor. Milyonlarca hayran kitlesi olan Rozi'ye âşık olan erkekler bile var. Bu da Rozi'yi yaşama bağlıyor, onu ayakta tutuyor.

Kendinden çok emin Rozi'nin karşısında ise darmadağın, sinirli, terk edilmişlik duygusuyla hayata öfke dolu Mattea var. İki ayrı kişilik yani.

Annesinin şişmanlığından dolayı beden takıntısı yaşayan, fiziki ne kadar düzgünse ne kadar bakımlıysa işi de o kadar iyi giden, ikiyüzlü bir evlilik ilişkisi yaşayan Anna ise iyi ilişkiler kuramadığı annesi Mattea'nın kapısını ancak bir sorunu olduğu zaman çalıyor. İki ayrı kadının hayata iki ayrı yerden bakışı, çelişkileri, çatışmaları, uzlaşmaz durumları bu anne kız iliş-

kisi üzerinden komediyle ortaya konuyor.

NE OLMUŞ ŞİŞMANSAK!

Genliğinden bu yana şişman bir kadın olan, sinemanın ve tiyatronun en yetenekli oyuncularından biri olarak gördüğüm Füsün Demirel, 17 yaşında girdiği konservatuar sınavını sırf kiloları nedeniyle geçememiş biri. Ömrü boyunca kilolarla mücadele eden, bu sebeple sinemada hep yardımcı kadın oyuncu rolleri verilen Demirel, "Öyleyse ben de şişmanlığımı sahneye taşıyım" diyerek bu oyunla çıkıyor seyircinin karşısına.

Dario Fo ve Franca Rame'in yazdığı, Füsün Demirel'in çevirdiği ve Mert Küçülmez'in uyarladığı oyunda Füsün Demirel'in yüksek enerjisi bütün salonu pür dikkat oyunu izlemeye odaklıyor. Kilolu bir kadın olması nedeniyle kendi hayatında yaşadığı sorunları da oyuna katarak seyirciyle buluşturan Demirel, sahnede bir Rozi oluyor bir Mattea.

Mizah duygusunun yüksek, toplumsal göndermelerin fazla olduğu oyunda, Füsün Demirel, Demet Ergün, Mert Küçülmez ve Ayşegül Sağlam'ın başarılı performansları ise oyun metnini tamamlıyor.

Her kadının kendinden bir şeyler bulacağı oyunun izleyenleri güldüreceğinden ve onlara çok şey düşündüreceğinden eminim. "İnsanların fiziksel özellikleri üzerinden değil, yetenekleri üzerinden değer gördüğü güzel günlere bir adım olsun" diyerek de bu yazıyı sonlandırıyorum.

Kadınlara dayatılan ikiye yüzü ahlak kime zarar?

İYİ KADINLAR, KÖTÜ KADINLAR...

Adile DOĞAN
Esenyalı Kadın Dayanışma
Derneği Başkanı

Derneğe başvuru yapan henüz 23 yaşında bir genç kadının dayanışma çağrısı üzerine yola düştük. Gideceğimiz evde nasıl bir manzarayla karşılaşacağımız konusunda endişeliydik. Karşı karşıya oldukları bütün zorluklara rağmen güler yüzle karşıladı kadınlar bizi. Çünkü birçok yere başvurmuş olmalarına rağmen çağrılarını bir tek bizden yanıt almışlardı, mutluydular. İki gün önce ikinci doğumunu yapmış 23 yaşındaki bu genç kadın sokakta kalmıştı. Eşinin aylar önce onu ve çocuğunu terk ettiğini, hamile olduğu için çalışmadığını, günlerce aç kaldığını anlattı. Doğum sancıları tutup da doktora gidince ev sahibi evin anahtarını değiştirmiş ve eve almamış bir daha. Biri yeni doğan, iki çocukla sokakta kalan bu kadına mahalledeki kadınlardan biri evini açmış. Bu dayanışmayı gösteren kadın da; boşanmış, ev temizliğine giderek çocuklarını okutan emekçi bir kadın. Yani bu kadar nüfusa zaten tek başına bakamaz. Etrafındaki kadınlarla bir dayanışma örmüş, bir yandan resmi kuruluşlara bir yandan bize ulaşmaya çalışmışlar. Tabii durum çok zor. Biz de elimizden geleni yaptıktan sonra iki çocuğuyla sokakta kalan kadına sığınma evine yerleşmesini önerdik ve durumunu biraz toparladıktan sonra öyle de yaptı.

Bu olayın hemen akabinde, gördüğü şiddetten canını zor kurtarmış, bir çocuğuyla sokakta kalmış başka bir genç kadının haberini alıyoruz. Ona da yine başka bir şiddet mağduru kadın kapısını açmıştı. Ama yine ekonomik koşulların uygun olmayışından dolayı başka türlü bir çözüm gerekiyordu. Sokakta kalan kadın ailesinin ona “Çocuğunu bırak gel” dediğini söylüyor. Çocuğunu bırakmazsa geriye tek bir seçenek kalıyor; ya şiddet gördüğü yere dönecek ya da sığınma evine gidecek. Sığınmaevine gitme konusunda da endişeli. “Peki ya sonra?” sorusu endişelerinin nedeni...

Yine bir gün 20 yıldır eşinden her gün şiddet gören bir işçi kadın çalışıyor kapımızı, anlatıyor yaşadıklarını. “Peki

Fotoğraf: Pixabay

ne yapmak istiyorsun?” diye sorduğumuzda “Taşeron işçisiyim, kadrolu olduğum an boşanma davası açacağım” diyor. Şiddet gören kadınların başına gelenleri çok fazla tecrübe ettiğimizden kendisini korumaya dikkat etmesini, öneriler almamız gerektiğini söylediğimizde ise bir duygusal ilişkisi olduğunu söylüyor ve ekliyor “Zaten eşimin de var, o da yapıyor. Bir şey olursa görüştüğüm kişi bana sahip çıkar.”

Başka bir işçi kadın da benzer şeyler anlatıyor; onun da bir ilişkisi var. “Hayat çekilir hale gelsin istiyor insan, ben hiç böyle olsun istemezdim. Eşim hem benim elimdeki parayı alıp hem de başka kadınlarla sürekli beni aldatıyor. Niye böyle yapıyorsun dediğimde bile dayak yedim. Bana ‘Bana ne, git sen de yap istediğini ama boşanmayı aklından çıkar’ diyor.”

‘AHLAKSIZLIK’ DİYEREK KURTULAMAZSINIZ

Bu örneklerle, son 5 yıldır karşılaştığımız onlarca başka örneği de ekleyerek düşünüyoruz; sürekli “kutsal aile” diyerek başımızın etini yiyenler, o ailelerin içinde yaşadığımız şiddet, hakaret, kötü muamele ömrümüzü tüketirken yaratıkları düzen hakkında ne düşünüyorlar? Dillerinden düşürmedikleri ahlakla biz kadınları sürekli hizaya çekmeye çalışanlar, kurdukları düzen kadınlara ezilmekten, hor görülmeğe, sevgisiz-

likten, köle olmaktan, kulluktan başka bir şey vermezken kadınların arayışlarını “ahlaksızlık” olarak yaftalayıp kurtulabilecekler mi?

Bugün pek çok kadının evlilik ilişkisi içinde olduğu erkekler beklentilerini karşılamadığı için başka ilişkiler içine girdiğini, bu türden ilişkilerin kadınları ikinci bir bağımlılık, zorunluluk ilişkisi içine ittiğini gözlemliyoruz. Kurtuluşu, sevgiyi, doyumu, duygusal ihtiyaçları hep başka erkeklerde aramanın sonuçlarını kadınlar o erkeklerin tehditleri yüzünden bedenlen, ruhen ve madden yıpranarak yaşıyorlar. Bu ilişkilerin ortaya çıkması durumunda erkeklerin değil kadınların suçlanacağı bir tablo söz konusu olacağı için de sürekli tehditlere boyun eğerek yaşamak zorunda kalıyorlar.

KADINLARI EKSİK BIRAKAN İLİŞKİLERİN TEMELİNDE YATAN NE?

Biliyoruz ki kadın-erkek ilişkileri eşitlik üzerine inşa edilmedikçe bu türden ilişkilerde kadınlar mutlu olmayacaklar. Bu düzende mutluluk büyük oranda haz tüketimi olarak gösterildiği için de mutsuzluklarını kendilerini başka bağımlılıklara iten ilişkiler içinde gidermeye çalışacaklar. Bu durum kadınları içinden çıkmalarının çok güç olduğu bir şiddet döngüsüne mahkûm ederken, kadınların dayanışma ağlarına ulaşmasını da

engelliyor. Çünkü gerçekte kadınlar benzer duyguları, ihtiyaçları, kararsızlıkları kendileri de yaşasa da, etraflarında “kötü kadın” olarak lanse edilen kadınların varlığı başka kadınlar “korunaklı” bir alan yaratıyor. Bir nevi ataerkil bir pazarlık yaşanıyor burada. Bir yanda “duygularına, isteklerine, iradelerine söz geçiremeyen kötü kadınlar”, diğer yanda ise “ahlaklı, namuslu, iradeli iyi kadınlar”. Aslında tüm kadınların aynı yoksunluklara, ezilmişliklere, eksik bırakılmışlıklara, sevgisizliğe mahkûm edildiği bu düzende kadınlar bunların kaynaklarını değil, tek tek kadınların “iyilik ve kötülüklerini”, “namus ve ahlaklarını” konuşur duruma getiriliyorlar. Kadınları kıran kırana bir mücadelenin ortasında bırakan bu karşıtlık, kadınları bedenlen ve ruhen eksik bırakan, arayış içine sokan ilişkilerin temelinde ne yattığını tartışmanın da önüne geçiyor.

Milyonlarca kadının var oluşlarını, yaşamdan beklentilerini, mutluluklarını gerçekleştiremeyecekleri koşullarda yaşamaya mahkûm edildiği bu eşitsiz düzende, “aile ocağının”, “anneliğin” kutsal karakteri üzerine katmerli bir ikiye yüzlülük inşa ediliyor. Bu katmerli ikiye yüzlülük oluşturulan ahlak anlayışını, kadınların başka türden bağımlılık ve şiddet ilişkisine sokan birliktelikleri neden yaşamayı “tercih eder” hale geldiğini tartışmak, konuşmak, paylaşmak yerine “toplumun biçtiği kuralları” konuşur hale geliyoruz. Bu toplumsal düzen gerçekten bizim yaşamak istediğimiz düzen mi, bu toplumsallık bize ne vaat ediyor, neresinden çürüyor, dökülüyor, “yeni”yi nasıl kurabiliriz, bunları tartışmıyoruz. Çünkü hayatta kalma çabası bu tartışmalardan baskın geliyor.

HAYATIN GERÇEKLERİNİ TARTIŞMAYA VARIZ!

Bugün televizyonda gündüz kuşağı programlarında ortaya serilenler, mahalle aralarında sessiz sedasız yaşananlar, kimi atölyelerde, fabrikalarda yaşadığı bilinen ama konuşulmayanlar bu hayatın gerçeği. Var. Var olacak.

Biz var olduğunu bildiğimiz ama neden var olduğunu anlamak istediğimiz bu konuları daha çok konuşmaya, tartışmaya ihtiyaç duyuyoruz. Önümüzdeki günlerde bu tartışmalardan notları da aktarıyoruz.

DERSİM'DE NELER OLUYOR?

Yaşananlar münferit mi, sistematik mi?

Av. Çağla YOLAŞAN
Dersim Yenigün Kadın
Dayanışma Derneği

8 bin nüfuslu Dersim'de, çok kısa bir süre içerisinde arka arkaya 3 ayrı ilçeden çocuklara yönelik cinsel istismar suçlarının işlendiği haberini aldık; ardından da herkesin bildiği üniversite öğrencisi Gülistan Doku'nun kaybolması hadisesi yaşandı. Kentin küçüklüğü, yaşananların kısa bir zaman aralığında adeta patlak vermesi, bu olaylarda güvenlik güçlerinin fail olarak dilendirilmesi, kent halkının tepkisi alevlenmişken Valilik tarafından eylem ve etkinliklere yasak getirilmesi herkesin aklına aynı soruyu getiriyor? Dersim'de neler oluyor?

PERTEK'TE NE OLDU?

Pertek'te mağdurların tamamının erkek çocukların oluşturduğu, istismarın uzun yıllar sürdüğü, baş istismarcının zaman içerisinde bir mağdur çocuğu tehdit ve şantaj ile aynı suçu işlemeye sürüklediği, hadisenin içeriğinde para karşılığında istismarın 'ticarete' dönüştürülmeye çalışıldığı, güvenlik görevlilerinden şahısların olaya adının karıştığı korkunç ve kompleks bir istismar ağı açığa çıktı. Dosyada kısıtlılık kararı olduğu için fazlasını bilmiyoruz. Ama bildiğimiz şeyler var; olayın baş şüpheli H. Yıldırım'ın daha önce bir kız çocuğunu istismar etme suçundan soruşturma geçirip soruşturmanın takipsizlikle sonuçlandığını, cezasızlığın failler için ödül haline geldiğini, kamu görevlilerinin adeta cezasızlıktan yapılmaz biz zırhla yaşadıklarını biliyoruz...

#GÜLISTANDOKUNEREDE

Munzur Üniversitesi Tunceli Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi Bö-

lümü ikinci sınıf öğrencisi Gülistan, 5 Ocak günü kaldığı yurttan ayrıldıktan sonra kendisinden bir daha haber alınamadı. Gülistan'ın Diyarbakır'da yaşayan ailesi Dersim'e gelerek kızlarının kaybolduğuna dair ihbarda bulundular, sonrasında bir soruşturma süreci başladı ve hepimiz durumdan bir biçimiyle haberdar olduk.

Gülistan'ın kaybolduğu günden önce eski erkek arkadaşının evinde uzunca bir süre kaldığını ve burada bir tartışma yaşandığını biliyoruz. Eski erkek arkadaşının Gülistan'a şiddet uyguladığını da biliyoruz. Gülistan'a dair ulaşabildiğimiz son görüntülerden biri Zainal ile bir kafenin önünde konuştuğu yaklaşık 9 dakikayı bulan ve oradan ayrıldıktan sonra minibüs durağında beklerken

kaydedilen güvenlik kamerası görüntüleri. Sonrasında Gülistan, Üniversite güzergâhında minibüse biniyor, sualtı arama çalışmalarının da devam ettiği Dinar mevkiinde indiği düşünülüyor -nitekim sonrasında Dinar mevkiü Uzunçayır baraj gölü üzerinde yer alan Sarı Saltık Viyadüğünde eşkâli Gülistan'a benzeyen birine ait görüntüye de ulaşıldı- ve telefonunun son baz sinyali yaklaşık olarak o görüntünün elde edildiği saatten ve yakın mevkiinden alınıyor. Ve son olarak bu yazı yazıldığı ana kadar sualtı arama çalışmalarından Gülistan'a ait üç küçük eşya çıktı.

Özetle tüm bu bulgular soruşturma makamında ve belki de çok sayıda insanda intihar kuşkusunu artırdı. Ama biz bu ülkenin her köşesinde

Dersim'de üst üste duyulan çocuk istismarı olayları, Gülistan Doku'nun şüpheli bir biçimde ortadan kaybolması, kentte kadınlara ve çocuklara dönük pek çok suçun örtbas edilmeye çalışılması kadınların öfkelerini artırdı.

Fotoğraf: Evrensel

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

yaşayan kadınlar olarak bugüne kadar o kadar fazla kuşkuyla kadın intiharına, intihar süsü verilmiş cinayetlere, alıkonulmalara tanıklık ettik ki içerisinde bu ölçüde şaibe barındıran ve kuşkuların giderilmesi için tatmin edici sözleri söylemesi gereken yerlerden hiçbir ses duyulmayan Gülistan'ın kaybolması olayında intihar olup olmadığı hususunda birileri kadar net konuşmıyoruz.

Hiçbirimizin amacı elbette ki dekteflik yapmak değil. Ama belki de herkesin hem yüksek sesle hem de kendi içinden cevap vermesi gereken birtakım sorular var. Bir kadın neden intihar eder? Onu intihara hangi sebepler sürükler? Şayet Gülistan gerçekten intihar ettiyse, bunu yapmaya sürükleyen nedenlerle hesaplaşmak hepimizin boynunun borcudur. İçinde bu denli çarpıklıklar barındıran ve sonrasında böylesine şaibe barındıran bir olay basit bir adli vaka olarak değerlendirilemez.

ÇOK KATMANLI ŞİDDET

Her fırsatta yineliyoruz, kadın cinayetleri, kadınların ve çocukların cinsel dokunulmazlıklarına karşı işlenen saldırı ve istismar suçları, taciz vakaları, şüpheli kadın intiharları münferit değil sistematiktir. Tüm bunlara zemin hazırlayan sistematik bir şekilde kadınları güçsüzleştirme, çalışkan, üretimden koparan ve kadınlığı yalnızca annelikle özdeşleştiren politikalar. Hem bu çok katmanlı şiddeti yaratan süreçler hem de cezasızlıkla ve iyi hal indirimleriyle taçlandıran yargı pratiği tüm bu yaşananları süregelen hale getiriyor.

Ancak bizim de bununla başa çıkabilmemizin yolu var. Cehennem çözümleri bizim yaşamımızda ve bu yaşamı değiştirecek güç birliğimizse eğer, birleşmek ve hesap sormak görevimiz...

Kadın işçiler ‘Yeter artık!’ dediğinde...

Semra ÇELİK

Işçi mücadelesi tarihi kadınların her şeyi göze alarak başlattığı, sürdürdüğü mücadelelerle dolu. Almanya ve Avusturya’da da kadınlar en zor koşullarda, bazen sendikaları da karşılarına alarak, grev yaptılar, kararlı ve birlik içinde olurlarsa er ya da geç kazanacaklarını gösterdiler...

Silezyalı dokumacı kadınların isyanından, Heinze kadınlarının eşit ücret mücadelesine kadar; Almanya ve Avusturya’nın işçi sınıfı tarihinde öne çıkan işçi kadınların grevlerini hatırlayalım...

Fotoğraf: Jean-Frédéric Wentzel 1844

SİLEZYALI DOKUMACI KADINLARIN İSYANI

ALMANYA’DA işçi hareketinin ilk büyük grevi... Öncelikli olarak kadınlar tarafından düzenlenen ve yürütülen bir grevdi: Dokumacıların isyanı.

1844’te Silezya’da işçiler daha yüksek ücret ve daha iyi çalışma koşulları için mücadele ettiler. Grevle ilgili olarak yazılanlarda çoğunlukla “erkek dokumacılar”dan söz edilse de kanla bastırılan bu isyana katılanların çoğunluğu dokumacı kadınlardı. Sadece sefaletlerinin nedeni olarak gördükleri yeni makinelere karşı değil, aynı zamanda ücretli çalışma olanaklarının azalması, bunun da insanların büyük kıs-

minin ekmezsiz kalmasına yol açmasına karşı çıktılar. 3 Haziran’da başlayan ayaklanma, 6 Haziran’da 10 erkek, bir kadın işçinin öldürüldüğü, 24 işçinin yaralandığı saldırıyla bastırıldı. Kadınların ilk kez ellerinde silahlarıyla grev nöbetine katıldığı mücadele sırasında Alman Tekstil İşçileri Birliği (DAKV) yanlış bir değerlendirmeyle kadınları, erkek işçilerin rakibi olarak görerek kadınların çalışma yaşamından uzaklaştırılmalarıyla sorunların çözüleceği görüşünü savundu. Kadınlar ise insanca çalışma koşullarının ancak işçilerin birliğini sağlayacak sendikalarla sağlanabileceğini...

CRIMMTSCHAU TEKSTİL İŞÇİLERİ GREVİ

1903-1904’te on saatlik iş günü ve ücret artışı için Crimmitschau’da (Saksonya) yapılan tekstil işçileri grevine katılanların çoğu da kadındı. Crimmitschau’da sendika üyesi kadınların sayısı er-

Fotoğraf: Public Domain

keklerden fazlaydı. 29 kişilik grev komitesinde 6 kadın yer almaktaydı. 16 kadının “on saatlik iş günü mücadelesi için dayanışma” yazılı fotoğrafı hâlâ bu mücadelerin en önemli belgelerinden biridir. Kadınların eksikliğini hissettiği tek şey diğer sendikaların desteğiydi. Buna rağmen mücadeleye tüm güçleriyle katıldılar, grev nöbetlerinde çocuklarıyla birlikte yer aldılar. Patron lokavt ilan etti. Grev, hükümetin ve kiliselerin patrona verdiği destekle ve işçiler bölündüğü için sonuç alınmadan sona ermiş gibi görünse de, işten çıkarılanlar eski ücret ve çalışma koşullarıyla işlerine dönebildiler. Grevin asıl etkisi ise beş yıl sonra görüldü; Saksonya’daki işçilerin normal çalışma günü artık 10 saate inmişti.

VIYANALI KADIN İŞÇİLER: GREV GREV GREV!

19. yüzyılın sonunda Viyana’daki tekstil işletmelerinde durum çok kötü idi. Tekstil işçisi kadınlar günde en az 13 saat çalışıyorlar, günlük ücretleri 1-1,5 kronu geçmiyordu. 1893’te 300 kadının çalıştığı bir tekstil işletmesinde paketçi olarak çalışan Amalia Seidel o günleri 20 yıl sonra şöyle anlattı: “Benim elime haftada 10 kron geçmekteydi, her gün makine başında gözleri kan içinde çalışan arkadaşlarımın ise sadece 7 kron. Taleplerimizden biri haftalık ücretlerinin 8 krona yükseltilmesiydi. Örgüt, örgütlenme konusu gündemde değildi. Yine de sohbetlerle 1 Mayıs’ın tatil günü olması gerektiğine bazı arkadaşlarımı ikna edebildim.” 1 Mayıs işletmede kutlandı. Kadın işçiler tatil verilmişti ama onlar en azından mola sürelerini bu amaçla kullandılar.

17 yaşındaki Amalia; “Örgütlenelim; hem haftalık ücretimiz artar hem de çalışma koşullarımız iyileşir!” diye bir konuşma yaptı. Konuşmayı patron da dinlemişti ve Amalia işten atıldı. “Annemlerin oturduğu sokağa geldiğimde evin önüne polis yığıldığını ve içeri girişin engellendiğini gördüm. Ancak diğer tarafta, işten atılmama sessiz kalmayacaklarını, benimle dayanıştıklarını göstermek için işçi arkadaşlarım toplanmıştı. Aslında tam olarak ne istediğimizi, taleplerimizin ne olduğunu bilmiyorduk. Bildiğimiz tek şey grev yapmak istediğimizdi. Bana ‘3 Mayıs’ta işletmenin önüne gel, biz o zamana kadar taleplerimizi belirleyelim, patronla görüşelim, sen de sonucu dışarıda bekleyerek öğrenirsin’ dediler. Bekledim, patron benim işe geri alınmamı da çalışma süresinin kısaltılmasını da kabul etmemişti.”

ELLERİNDE SEFER TASLARI, AYAKLARI CIPLAK...

İşçi kadınlar patronun bu tavrı karşısında ayağa kalktılar ve işletmeyi terk etmeye başladılar. Hava sıcaktı, neredeyse yarı çıplak çalışıyorlardı. Ayaklarında ayakkabı yoktu, ellerine sefertaslarnı aldılar ve yakındaki bir lokantaya doluştular. “GREV, GREV, GREV” diyorlardı: “Yeter artık, bıçak kemiğe dayandı, grevdeyiz!” Amalia hemen sosyalist işçi önderi Adelheid Popp’un yanına koştu. Grev haberini iletti, hemen bir grev komitesi oluşturuldu ve aynı gün öğleden sonra Meidling’deki çayırıkta ilk grev toplantısının yapılacağı duyuruldu. Sadece Amalia’nın çalıştığı fabrikadan değil, diğer üç fabrikadan toplam 700 kadın greve katıldı. Bu, Viyana’nın ilk kadın grevi olduğu için doğal olarak Avrupa çapında büyük ilgi gördü. Burjuva basın bile kadınların çalışma koşullarından rahatsız olduğunu yazdı, ama Amalia ve başında Adelheid Popp’un bulunduğu grev komitesine tüm öfkesini kusmaktan da geri kalmadı.

14 gün kararlı şekilde mücadele eden ve büyük destek gören kadınlar tüm taleplerini kabul ettirdiler. Günlük çalışma süresinin 10 saat, haftalık ücretin asgari 8 kron olması, Heller firmasında 1 Mayıs’ın iş bırakarak kutlanması ve Amalia’nın işe geri alınması sağlandı.

1917 Kadınlar Reich Komitesi Fotoğraf: Public Domain

PIERBURG KADIN GREVİ

Fotoğraf: Ver.di Sendikası

1970’Lİ YILLAR. ALMANYA’DA Ren kenarındaki Neuss şehrinde otomobil yedek parçası üreten Pierburg fabrikasında değişik ülkelerden gelen yaklaşık 2500 işçi çalışıyor. Çoğunluğu kadın. En zorlu işlerde çalışan bu kadınlar, en düşük ücret grubunda yer alıyor, ırkçı ve cinsiyetçi yaklaşımlarla karşı karşıya kalıyor.

1973 Ağustosu’nda bir grup işçi fabrika önünde bildiri dağıtmaya başladı. En düşük ücret grubunun iptali, ücret zammı, tüm işçiler için yol parasına katkı, sağlık kontrolü, bürokratik işler ve kadın işçilerin hem evde hem işteki çifte mesaisini azaltmak için boş zaman talep edilmekteydi. Firma yönetimi, grev başlar başlamaz polisi devreye soktu. Yaralılar, gözaltı ve tutuklamalar gündeme geldi. Ancak kadınlar geri adım atmadılar. Polisin azgın saldırısı diğer işçilerin, şehir halkının ve en sonunda fabrikanın yerli erkek işçilerinin dayanışmasına yol açtı. Pierburg

Kadın Grevinin bu denli destek alması kadın işçilerin kararlılığının yanı sıra, grev çalışmasını sadece işyeriyle sınırlanmamalarıyla da mümkün oldu. Akşamları ev ziyaretleri veya erkek işçilerin grev yaptıklarını anlatmaları, en düşük ücret grubu uygulamasının iptalinin işyerindeki barışı ve dayanışmayı güçlendireceği yönünde yapılan ajitasyon, ortak şenliklerle işçilerin tek vücut olması sağlandı. Bu birlik ve grev nedeniyle oluşan üretim ve kazanç kaybı, patronun geri adım atmasını sağladı. 13 Ağustos’ta başlayan grev 20 Ağustos’ta kadınların isteklerini kabul ettirmesiyle son buldu. IG Metall Sendikası, Pierburg ve diğer pek çok fabrikada hafif işleri kapsayan en düşük ücret grubunu sözleşmelerden kaldırdı. Saat ücretlerine istenen 1 marklık zam yerine 65 pfennig ücret zammı yapıldı.

HEINZE KADINLARININ EŞİT ÜCRET MÜCADELESİ

1979 yılında Almanya’da kadınlar, erkeklerle göre ortalama yüzde 27,4 oranında düşük saat ücreti almaktaydılar. Gelsenkirchen’deki Heinze fotoğraf firmasında 53 kadın, 16 erkek çalışmaktaydı. Erkekler, 1978 yılında, işletmenin gece vardiyasını uygulamaya sokmasıyla –o zamanlar kadınların gece vardiyasında çalışması yasak olduğu için– işe alınmışlardı. Kadın ve erkek işçilerin ücret grubu aynıydı, yaptıkları iş de aynıydı. Ancak erkeklerle verilen ek ödeme en az 1,50 mark olarak belirlenmişken kadınlar ortalama 19 fenik ek ödemeyle yetinmek durumundaydılar. Şirket bunu, erkeklerin evin para kazanarı oldukları, daha fazla kazanmaya ihtiyaçları olduğu, eğer ek ödemeyi yüksek tutmaz da saat ücreti 6 marka erişmezse firmada çalışacak erkek işçi bulunamayacağı gibi açıklamalarla gerekçelendiriyordu. Bu ayrımcılığı öğrenen 29 Heinze kadını, örgütlü oldukları IG Druck und Papier sendikası ve işyeri işçi temsilciliğinin desteğiyle iş mahkemesine başvurdular. Anayasa’nın 3. maddesindeki eşitlik prensibine göre eşit ek ödeme almaları gerektiğini söyleyip, eksik verilen paranın geçmiş çalışma süreleri de dikkate alınarak telafi edilmesini talep ettiler. İşveren anayasanın sözleşme özgürlüğü prensibine dayalı olarak kime ne kadar ek ödeme yapacağını kendisinin belirleyeceğini belirterek karşı çıktı. 1979’da Gelsenkirchen İş Mahkemesi kadınların lehine karar verdi. Patronlar hemen kadınların ve erkeklerin yaptıkları işi ayrılarak, üst mahkemeye itirazda bulundu. 19 Eylül 1979’da Eyalet Mahkemesi, kadınların haksız olduklarına hükmetti.

Kadınlar yılmadı, Federal İş Mahkemesine başvurdu. Ancak mücadele sadece hukuki boyutta sürdürülmedi. İşyerinde, sokaklarda, Almanya’nın birçok şehrinde eylemler, toplantılar, dayanışma şenlikleri yapıldı, imza kampanyaları başlatıldı. Federal İş Mahkemesinin bulunduğu Kassel şehrinde 6 Eylül 1981’de yapılan dayanışma etkinliğine 6 bin kişi katıldı.

9 Eylül 1981’de Federal İş Mahkemesi’nde görülen davanın sonunda alınan karar, eşit ya da eşit değerde iş yapan herkesin eşit ücret alması gerektiği, ayrımcılık yapılamayacağı şeklindeydi.

Fotoğraf: Ver.di Sendikası

Fotoğraf: Pixabay

OTİZMLİ ÇOCUĞU HAYATTA TUTMAK...

‘Koca dünyada ona bir huzurlu nefes aldırmadılar’

Kadriye KOÇ
Pendik / İstanbul

Eşimle zor şartlar altında evlendik. Artık hayat bize süt liman sandık. İkimiz de çocukları çok seviyorduk. 1993 yılında Mustafa adını verdiğimiz ilk göz-bebeğimiz 9 aylıkken, doğum sırasında doktor hatası sonucu zekâ engelli olduğunu öğrendik. İki ay anne sütü aldı. Aniden aşırı derecede kusmalar başladı. Ağzına boş kaşık değse, bütün mideyi tek seferde burundan boşaltıyordu. Günde defalarca boğulma tehlikesiyle ölüm kalım savaşı veriyorduk. Doktorların “Çok yaşamaz ölür” dedikleri yavrumuzu yaşatmak için ona her gün misafir gibi baktık. Dört yaşına geldiğinde yeme bozukluğuna çare ararken, çocuk psikoloğuna götürdüm. Oğlumun göz teması kurmayı ve kapı kapatıp açma takıntılarını gözlemledikten sonra “otizm” teşhisi kondu. İlk kez duyduğumuz bu teşhisten sonra tedaviye geçeceğimiz umuduyla sevinдик. Tek tedavisinin eğitim ve sosyalleşmek olduğunu duyduk ve hızlıca eğitim aldırılmaya başladık. Otobüs ücretini zor denkleştirirken özel terapi ücretleriyle eğitim yaşı dolmadan açığı kapatmak istedik fakat önümüze çıkan engellerin ardı arkası kesilmeyince sürekli tökezledik.

İĞNEYLE KAZDIĞIMIZ EĞİTİM MÜCADELESİ...

İlk önce, iğneyle kazdığımız eğitim mücadelemiz epilepsi nöbetleriyle geriye gitti. Sonra işinin kutsallığından yoksun rant peşindeki eğitimciler yüzünden alaşağı olduk. Türkiye’de ilk kez otizmliler çocuklara ait bir okul açılacaktı Kadıköy, Göztepe’de. Faydalanmak için hemen yanına taşındık. O arada bir de Zeynep adını verdiğimiz bir kızımız oldu. Altı yıl oğlumun tuvalet eğitimi için uğraşırken yükünün ağırlığından depresyona girdim. İki yıl kaynaştırmadan sonra Mustafa tam gün okula başladı. Öğretmenlerini, arkadaşlarını çok seviyordu. O okuldayken kendimi tedavi etmek için ben de resim kursuna başladım. O yıl ilk kez hepimiz çok mutluyduk. Bu mutluluk sadece birkaç ay sürebildi. Mustafa’nın okulundaki yönetim değişikliği yüzünden oğlumu çok sevdiği sınıftan alıp etkinlik yapılmayan sınıfa soktular. Mustafa o sınıfa hiç sevmeyi, sürekli ağlama nöbetleriyle eski sınıfına kaçıyordu. Yasaklarla boğulan eğitim sistemine bir de yeni gelen rehber öğretmenin eşlik etti ve oğlumun yeni sınıfını reddetmesinin önüne geçmek için “İnada inat gideceğiz, inadını kıracağız” diyerek başladı yanlış uygulamalara. Yemekhanede oturmuyor diye oraya girmesini bile yasakladılar. Mustafa’da okula gitme korkusuyla altına yapmalar ve öfke patlamaları oluştu. Rehber öğretmene böyle yapmaması için yalvardıkça beni, “Anneci davranmayın,

*Otizmliler
oğlunu
kaybeden Kadriye
Koç yaşadıklarını anlattı:
“Oğlumun eğitim hakkına
sahip çıkan olmadı,
dövüldü, işkence gördü,
yabancı kollarda
can verdi...”*

biz bunun kitabını okuduk. Siz karışmayın” diyerek azarlıyordu. Oğlum okula girmek istemediği için, kargatulumba zoraki sınıfına taşırırken düşürüp kolunu kırdılar. O travmadan sonra oğlum hiç iyileşemedi. Onu kurtarayım derken ben de battım. İkimizin de eğitim hayatı bitti. Eve kapandık ama asla mücadelemden vazgeçmedim. Şikâyet ettiğim okul, “Kaza olmuş” cevabıyla temize çıktı. Başka okul arayışına girerken aramadığım, başvurmadığım bakanlık veya otizm yardım kuruluşu kalmadı. Hatta sesimi duyurmak için, evde yaptığım yağlı boya resimlerimi beş yıl biriktirdikten sonra Kadıköy ve Üsküdar’da sergiler açtım. Basın geldi, resimlerim çok beğenildi fakat oğlumun eğitim hakkına sahip çıkan olmadı.

OTİZMLİ ÇOCUĞA CEZA ‘AÇ BIRAKMAK’ OLABİLİR Mİ?

Eve kapanınca sudan sebepleri bahane ederek komşular bizi kendi evimizden atmaya çalıştı. Onların bu agresif yaklaşımları oğlumun takıntılarını artırdı ve evden kaçmaya başladı. Komşuların ziline bastığı için yavrumu oklavayla dövüp üstüne soğuk sular dökerek kapılarından kovdular, mahkemelik olduk. Artık evimize girip çıkarken sürekli tehdit ediliyorduk. Mustafa’nın öfke krizlerinin önüne geçemez olduk. Evde kırılmadık kapı pencere kalmadı. Kendine zarar verdiğinde müdahale de ettirmiyordu.

Özel spor okullarına vermek için sponsor bulduk; verdik. İlle de yatılı almak isteyen bu okullarda da başına gelmeyen kalmadı. Ceza olarak aşırı spor yaptırma, aç bırakma, soğuk duş cezası gibi bir sürü işkencelerle çocukları ‘eğittiklerini’ işi şten geçtikten sonra öğrendik. Spor okulunda kulağını yürüyüş bandına kaptırmış, doktora da götürmemişlerdi. Apse yapınca anladık ve kurumdan aldık. Üç kez kulağından ameliyata girdi ve çok acılar çekti yavrum. İkinci olarak iki otizmliler çocuk annesinin açtığı spor okuluna verirken; “Seni en iyi biz anlarız. Burada deneyimli hocalar ve psikolog eşliğinde anne şefkatiyle çocuğunuz emin ellerde olacak” dedikleri için güvendim verdim ama... Oradan gördüğümüz psikolojik zararı hiçbir yerde görmedik. Yavrum ne tuvalet temizliğini yapmamıza izin veriyordu artık ne de onu yıkamamıza. Yanına yaklaştırmıyor, uyku uyumuyordu. Gittiğimiz doktorlar takip etmekten kaçıyor, her biri odasından kovar gibi başka hastaneye şutluyordu bizi. Komşular yüzünden artık evimizden de olmuş, kira kapılarında kırılan kapı baca ve uykusuz geceler sonrası maalesef yavrumuzu devletin bakım evine vermek zorunda kalmıştık. Bakımevinin karşı binasına taşınarak yavrumuzu sık sık alıyorduk. Sekiz ay sonra gelen bir telefonla yavrumuzu kaybettiğimizi öğrendik. Kusma sonucu akciğerlerine kaçan sıvıda boğularak can vermişti, yetim ve öksüz bir şekilde yabancı kollarda.

Koca dünyada ona bir huzurlu nefes aldırmadılar... Çaresizliğe hapsedildik ve biliyorum ki birçok otizmliler çocuk ailesi bu çaresizlik içinde yavrularını hayatta tutmak için çırpınıyor...

Fotoğraf: Evrensel

HAYATI DEĞİŞTİREN DAYANIŞMA

**Nevruz MERSİN
Pendik / İstanbul**

Çevre baskısı, kötü yaşam koşulları ve geçim derdi yüzünden Kars'tan İstanbul'un Üsküdar ilçesine göç etmek zorunda kalmış Gamze ve ailesi. Yaşadıkları geçekondur mahallesinin yıkılmasına karşı çıkan ailelerin başına gelenleri şöyle anlatıyor: "Ben dahil bütün küçük çocukları polis zoruyla toplayıp bağladılar, halkı yıldırma isteyen belediye yaptırdı bunu. Sonra babalarımızı gözlerimizin önünde dövdüler, sırf gözdağı vermek için bir ailenin evini eşyalarıyla beraber yıktılar..."

EVLENİNCE İŞİN RENGİ DEĞİŞTİ

Yıkımın ardından Tuzla'ya göç etmek zorunda kalmış Gamze ailesiyle. Sünni bir ailenin en küçük kızı olan Gamze, 17 yaşına geldiğinde Alevi bir gençle evlenmek istediğinde ailesi izin vermemiş. Baskıya rağmen evlenen Gamze, evlendikten sonra bu kez de eşinin ve ailesinin baskılarıyla karşılaşmış: "Evlendikten sonra işin rengi çok değişti, eşimin ailesi beni mezhebim nedeniyle pek kabullenmedi. Eşim ise kılık kıyafetimden dışarı çıkmama kadar her şeye müdahale ediyordu. Pantolon giymem bile engellenirken eltim sırf Sünni olduğum için benimle konuşmuyordu."

HAKARET, BASKI, HAKSIZLIKLARLA DOLU ÇALIŞMA HAYATI

Birkaç ay sonra bütün baskılara rağmen evden uzaklaşıp biraz nefes almak için çalışmaya başlamış, bir süre bir tekstil atölyesinde çalıştıktan sonra Gebze'de abisinin çalıştığı konfeksiyon atölyesinde işe girmiş. Abisi-

nin zorlamalarına ve işyerinde çıkarttığı sıkıntılara dayanamayarak eşinin çalıştığı yerde işe başlamış ama 11 ay sonra işyeri iflas açıklayınca ikisi de tazminatsız işten çıkarılmışlar.

Tekstilden sonra bir deri fabrikasında işe başlayan ve uzun süre çalışan Gamze, yaşadığı haksızlıkları şöyle anlatıyor: "İşyerinde yediğimiz yemekten içtiğimiz suya kadar her şey problem oluyordu. Tuvalete bile izin alarak gidiyorduk, gittiğimizde de dakikalar sayılıyordu. Bir gün kendimi kötü hissettiğim için izin almadan tuvalete gittim diye ustabaşından ağza alınmayacak hakaretlere maruz kaldım. Ağır laflarına dayanmayıp cevap verdiğim için de fabrika müdürünün sözlü tacizine ve küfürlerine maruz kaldım. Kimse sesini çıkarmıyordu. Ne kadar haksızlığa uğramış olursan ol tek haklı taraf işveren oluyordu."

HASTALIKLAR PEŞİNİ BIRAKMADI

Bu süreçte evde de işler yolunda gitmemiş. Eşinin ailesi tarafından evden kovulan Gamze, inşaat halinde derme çatma evlerini komşularının ve arkadaşlarının desteğiyle yaşanabilir hale getirmiş. Bu sırada hamile kalan

Gamze "Doğum iznine ayrıldıktan sonra daha zorlu günlerin başlayacağından haberim yoktu" diye anlatmaya başlıyor: "Doğumdan sonra kanamalarım durmadı. Şiddetli ağrıların ve kanamaların yüzünden bayılınca hastaneye zor yetiştirmişler beni. Doktor '2 ay bekle düzelirsin' diye başından savdı ama kısa süre sonra kanamalarımın sebebinin rahim kanseri olduğu anlaşıldı. Bebeğimi kundakta bir yakınımdan öbürünün yanına bırakıyordum. Doktorların tavrı ise çok umursamazdı. Kemoterapi süreci ve hastanede geçen zaman beni çok zorladı. Yaşamıma son vermeyi bile düşündüm ama kızım için hep vazgeçtim. Tedavi sürecinin sonunda da ameliyat oldum ve sağlığıma kavuştum. Yine tam her şey yoluna giriyor derken bu kez de kızımın üst üste geçirdiği havaleler sonucu epilepsi hastası olduğu ortaya çıktı. Bu sefer de onun tedavisi başladı. Bu uzun süreçte en büyük destekçim eşim oldu."

İSTİSMAR KARŞISINDA BÖYLE DAVRANMAMAK GEREKİYORMUŞ

Gördüğü tedavi nedeniyle ikinci hamileliği riskli geçmiş. İkinci çocuğunu sağlıklı bir şekilde kucağına aldığı anda bu sefer hayatının yolunda gide-

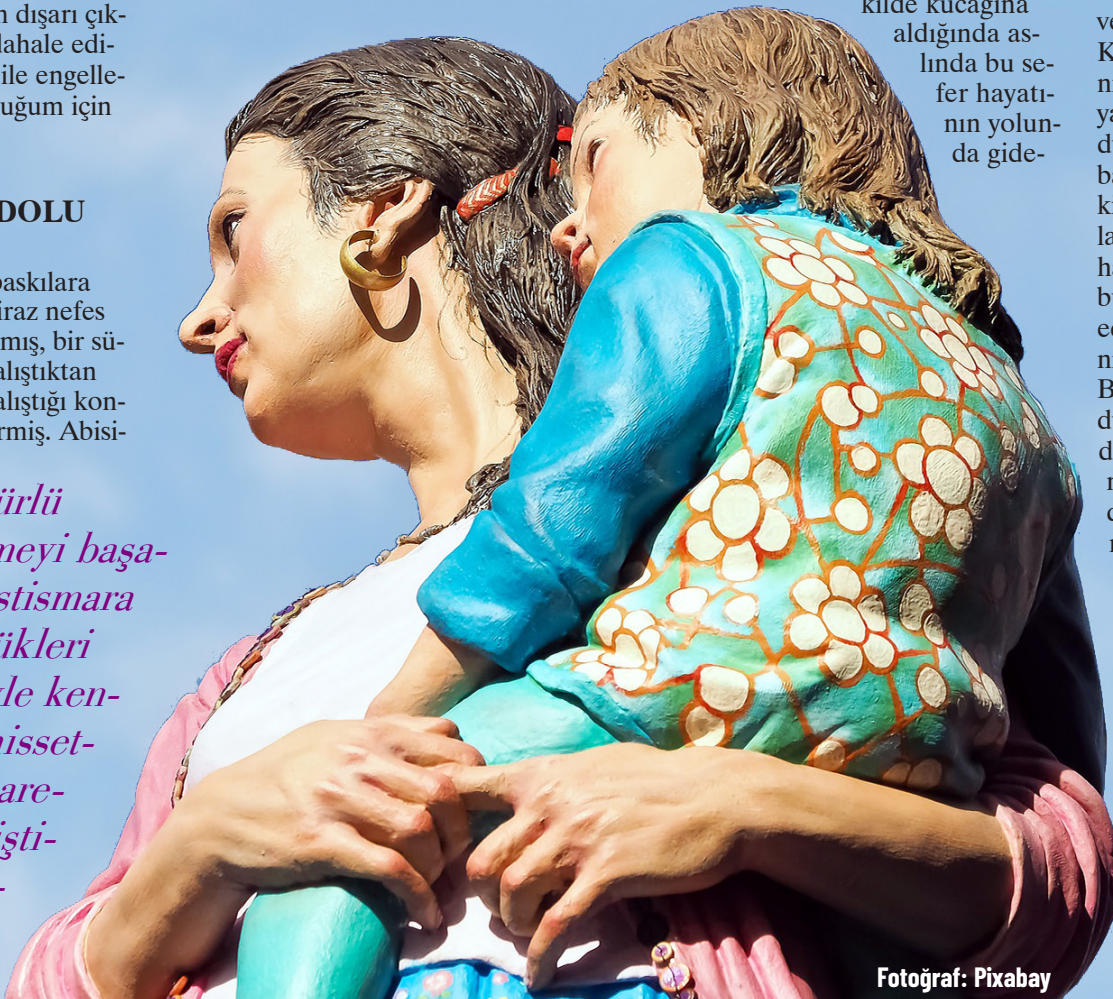
ceğini düşünmüş ama bu düşüncesi de uzun sürmemiş ne yazık ki; kızının istismara uğradığını öğrendiğinde hayatlarının nasıl altüst olduğunu şöyle anlatıyor: "Benim, ailemin ve kızımın yaşadığı en zor süreçti. Daha ortaokulda olan kızımın öğretmeni tarafından uğradığı istismar, çevrem, ailemin ve arkadaşlarımın olaya yaklaşımları, 'adınız çıktı' söylemleri, okul yönetiminin ve kendine eğitimci diyen bir grup insanın suçu örtbas etmek için başvurduğu binbir çeşit yalan, en sonunda mahkemede çıkan beraat kararı... Hepsi çok korkunç ve zordu. Başına gelmeden anlamaz kimse, ben de başıma gelene kadar anlamamıştım. Görürdüm, hep üzülüp yüzümü çevirirdim, duyardım 'yazık' deyip konuyu değiştirirdim. Ama olması gereken bu değilmiş, sessiz kalmamak, görmezden gelmemek, duyarsız olmamak ve birbirinin destekçisi olmak gerekiyormuş. Bu tür durumlarda kimse kalmıyor çevrende, inanmıyorlar sana, herkes yalnız bırakıyor. Ailem, arkadaşlarım, komşularım hepsi bir anda kaybolmuş ya payalınız bırakmışlardı bizi."

EN DERİN DERDİMİ SADECE SİZE AÇTIM

İşte Gamze tam da bu kadar yalnız ve güçsüz hissederken çaldı Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği'nin kapısını: "Dernekteki kadınlar, yıllardır hayatımda olan insanlardan daha yakın durup yalnız olmadığımı hissettirdi bana. Dayanışma içinde davanın takipçisi olup ailemizden biri gibi olduklar. Birçok kadın kurumu ve kadın hakları savunucuları yanımda oldu bu süreçte. Kimsenin hakkını inkâr edemem ama Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği hepsinden farklıydı. Bana hepsinden daha samimi, daha duyarlı yaklaşıp beni daha çok dinlediler. Beni en çok anlayan da üzüntümü, kederimi benim kadar yaşayan da dernekteki kadınlar oldu. Kendimi bir tek sizin ve onların yanında ifade edip en derin derdimi yalnızca sizin yanınızda açtım. Derdimi ortak derdiniz görüp ona göre yaklaşıttınız ve hep destekçim oldunuz. Hayata bakışım bu beraberlik, dayanışma ve buradaki mücadele sayesinde değişti."

Çıkarısız ve sadece yarınlara güzel olsun diye verdiğiniz çaba ve bana hissettirdiğiniz kız kardeşlik sayesinde değiştim ben de. Birlikte, dayanışmayla, umutla güzel yarınlara..."

Hayatı boyunca türlü sorunlarla baş etmeyi başaran Gamze, kızı istismara uğradığında gördükleri muamele nedeniyle kendini çok çaresiz hissetmiş. Gamze'nin çaresizlik hissini değiştirense kadın dayanışması olmuş...

Fotoğraf: Pixabay

Bu okul böyle geçmez, ipleri elimize alalım!

Nilay ULAŞ

Yıldız Teknik Üniversitesi öğrencisi

Ekonomik krizin yaşamımıza olan etkisi gün geçtikçe artıyor. KYK'dan burs ya da kredi almadan okuyabilmek imkânsız hale geldi. Öğrenci olmak artık çok daha maliyetli. Dolayısıyla birçok üniversiteli arkadaşımız ya yarı zamanlı ya da günübirlik işlerde çalışarak masraflarını ancak karşılayabiliyor. Ayrıca son zamanlarda üniversite eğitimini bırakıp ya da dondurup tam zamanlı işlerde çalışan pek çok arkadaşımız da var. Üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğunun geçim sıkıntısı yaşayan binlerce yoksul-emekçi ailenin çocuğu olduğu düşünüldüğünde bu tablo pek de şaşırtıcı değil elbette.

YURTTA ZAM, OKULDA ZAM

Biz üniversiteliler için geçinememe problemi hayatlarımızı dört yandan sarmalamış halde. Özellikle kadın öğrenciler açısından sosyal aktivite alanlarımızın oldukça sınırlanmış ve daralmış olduğunu söyleyebiliriz. Daha güz öğrenim dönemi başlamadan bizi KYK yurtlarına yapılan zamlar karşıladı. Derken hem okulda hem yurtlarda yemekhaneye gelen zamlar, kâğıda gelen zamlarla birlikte ders notlarının ve kitapların fiyatları artık karşılanamaz durumda. Elimizi cüzdanımıza her attığımızda boşluğa uzanıyoruz.

Tüm bunlarla birlikte, değil sinemaya, tiyatroya, konsere gitmek; arkadaşlarımızla bir kafede oturup kahve içemez hale geldik. Durum böyle olunca belki de birkaç sene önce çok daha az vakit geçirdiğimiz yurtlarımız artık hapisanelerimiz haline geldi. Peki ne yapar genç kadınlar yurtlarda, gelin birlikte biraz daha yakından bakalım.

BİR EKONOMİK

TASARRUF YÖNTEMİ: DİZİLER

Bir odada kalan öğrenci sayısı kadın yurtlarında 3 ila 8 arasında değişiyor. Çok konforlu değil belki. Her bir öğrencinin ihtiyaç duyduğu özel bir alan olanağı da sunmuyor. Ancak birbirinin baş ucunda

bulunan yataklarımız, çok iyi çekmese de en azından YouTube'a rahatça girebildiğimiz internetimiz ve en yakınımızda daima telefonlarımız var. Aşağı yukarı her genç kadının da bu birleşim ile yapabilecekleri belli: dizi izlemek. Yurtlarda en çok izlenen dizilerse Sihirli Annem ve Aşk-ı Memnu. Biri çocukluğumuzu hatırlatan, diğeri de televizyon tarihinin en entrikalı dizisi diyebileceğimiz bu iki dizinin her bölümüne rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Biri bize sofrada ailecek yemek yenen sıcak evleri ve tatlı di-

şimeleri, diğeri de bir türlü birbirine kavuşamayan iki âşığı anlatıyor. Yurtta vakit ders çalışarak, kitap okuyarak ya da yalnızca sohbet ederek geçmediği gibi biz de onlarca bölümü olan bu dizileri izlerken yatağımızdan çıkmaz hale geldik. Tabii çıksak toplu taşımada tacize uğrama ihtimalimiz, sokakta yürürken tedirgince hızla atacağımız adımlarımız... hepsi bu dizilerin arkasına saklanmaya başladı.

Gün geçtikçe vahşileşen, birine öfkemiz dinmemişken diğerrinin haberini aldığımız kadın cinayetleri; erkek arkadaşı tarafından öldürülmekle tehdit edilen kadınların sosyal medyadan medet umarcasına yardım istemesi, üniversitesinden yurda ya da eve dönerken tacize uğrayan arkadaşlarımızın ifşaları...Tüm bunlar genç kadınları dizi izleyerek zaman geçirmeye çalıştıkları "yurt hapsi"ne biraz daha itiyor.

GÜVENCESİZ, GÜVENLİKSİZ ÇALIŞMA ZORUNLULUĞU

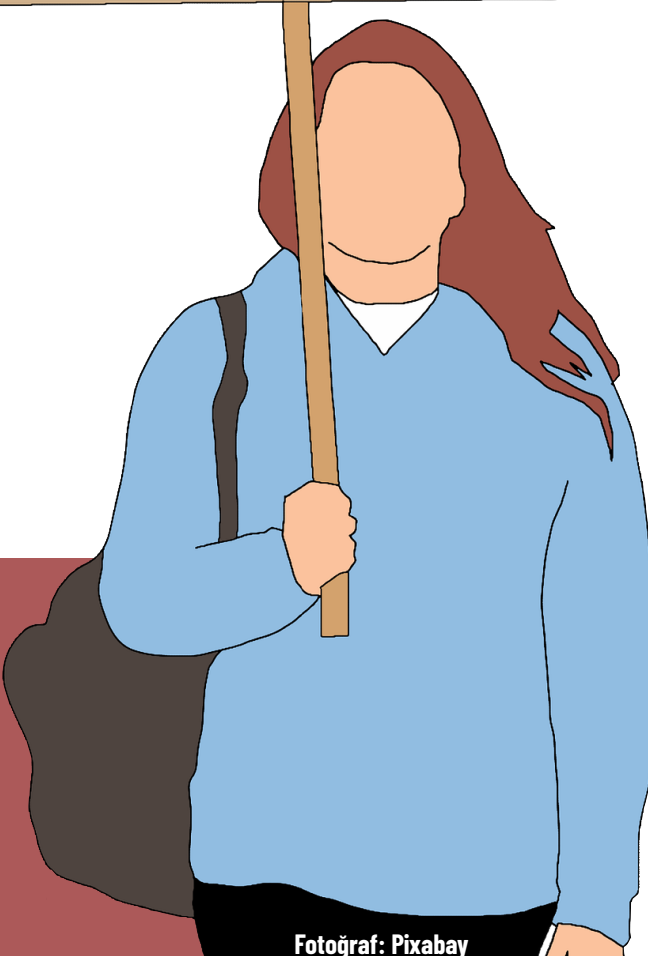
Bir de öğrenci olmanın masraflarını karşılamak için çalışmak zorunda olan arkadaşlarımız var. Ancak genç kadınlar için çalışma koşulları çok daha güvensiz. Kafelerde, barlarda erkek arkadaşlarımız kadınlara göre nispeten daha rahat bir çalışma ortamına sahipken kadınlar müşteriler tarafından süzülükleri, sözlü olarak taciz edildikleri koşullarda çalışmak zorunda kalıyorlar. Ve ne yazık ki "Aman öyleyse hiç çalışmasın daha iyi..." gibi sözlerin maddi bir karşılığı yok. Birçoğu en azından bir süre kendilerini idare edecek kadar çalışmak zorunda. Ajanslarla marketlerde, etkinliklerde karşılama işlerinde çalışan kadınlar da çoğunlukla fiziki özellikleri üzerinden belirli bir ücret alıyor. Çalışırken tacize uğradığında da zaten yüksek olasılıkla bulunduğu ortamdaki insanlarla bir daha karşılaşmayacağını düşünerek sessiz kalmak zorunda hissediyor.

'AYRI DÜNYALARIN İNSANLARIYIZ'

Bizi bu denli yalnızlaştıran, hayatlarımızı ve öğrenci olmayı zorlaştıranlar ise tek bir yerde toplanıyor. Tacizi önlemek üzere adım atmayan, kadın cinayetlerini gündemine alıp çözmeyen, eğitim müfredatlarını cinsiyetçi öğelerinden arındırmayan ve bunların tümünün müsebbibi olanlar... KYK yurtlarına, kâğıda, yemeğe, kahveye, çaya zam yapan; tiyatroya, sinemaya, müzeye gitmemiz için cebimizde para bırakmayan ancak belki bizim hiç tadamayacağımız ejder meyveli smoothieleri içen, palm yağı ile hazırlanmış değil de daha sağlıklı besinler tüketip yine bizim vergilerimizle bunları karşılayan çok çok az insan var.

Bu yüzden de mesele artık biz bu denli sıkışmışken rahat rahat yaşayanlardan, sözde bizim hayatlarımızı iyileştirmek üzere görev yapıp gerçekte parmağını kıpırdatmayanlardan hesap sormakta! Hatta belki 'Artık sizin bir şey yapmanız için çok geç' deyip ipleri elimize almakta!

**BÖYLE
GİTMEZ**

Fotoğraf: Pixabay

Hayat pahalılaştıkça, sokaklar güvensizleştikçe yurtlar öğrencilerin 'hapisanesi' haline geldi. Youtube'dan dizi izleyip üç kuruş para için günübirlik işlerde çalışmak hayatın özeti gibi...

'Ülkede adalet yok ama gerçek adalet için biz varız'

Hukuk öğrencisi genç kadınlar bugün dünden daha fazla tartışıyor kadınların uğradığı adaletsizlikleri. Genç hukukçuların bugünden üstleneceği rol kadınların mücadelesinin güçlenmesi için çok hayati.

Elif ERGİN

Nafaka hakkı...
Cinsel suçların yeniden düzenlenmesi...
6284 sayılı yasa...
İstanbul Sözleşmesi...

Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında yayınlanan genelgeler Çalışma yaşamına dönük çıkarılan yasalar

Tek adam yönetiminin, temsilcisi olduğu sınıfın ihtiyaçlarını gidermek üzere neler yaptığına dair bu liste bir fikir sunuyor. Bu maddelerin ortak bir yanı var. Kimi sözleşmelerin hiçe sayılması, kimi yasaların değiştirilmesi, kimi hakların ortadan kaldırılmasıyla; yasal alan kadınların aleyhine yeniden düzenleniyor.

Yani kadınların nasıl yaşayacaklarını kendi çıkarları için düzenleyen, kadınların çözüm yollarını da bir bir ortadan kaldırmaya çalışan, yaratılan karanlıkta kadınları çözümsüz/sessiz bırakmayı hedefleyen sistematik bir faaliyet ile karşı karşıyayız.

Bu "sistematik" sözcüğünün altını çizmemiz gerek.

Ayşe Tuğba'nın 'ölmek istemiyorum' diyen sesi, verdiği dilekçeleri savcılık ve hâkim kalemleri arasında gide boğulurken...

Metal işçisi kadınların 'Hiçbir şeye yetişemiyoruz' sesleri iş hukuku sistematığı içinde boğulurken, KYK yurtları önlerinden kaçırılan, tacize

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

uğrayan üniversite öğrencilerinin 'Güvenli yurt istiyoruz' sesleri her yerde yükselirken, en fazla 'müdire hanım'ın odasının dört duvarı arasında devlet katından bir muhatap bulabilirken...

SİSTEMATİK SALDIRI!

Kadınları sistematik olarak duymazdan, görmezden gelen bir sistematik bu... Kadına yönelik şiddetin, cinsiyetçiliğin devletin her kademesinde, her devlet kurumunda köruk-lendiği bir sistematik...

6284 sayılı Şiddetin Önlenmesi Yasasının uygulanmamasının yasal dayanaklarının oluşturulmasının, İstanbul Sözleşmesinin yok sayılması, çocuk istismarının neredeyse suç olmaktan çıkarılmasının tek adam yönetimi altında, bir gecede çıkarılı-veren torba yasalarla, KHK'larla ko-

laylaştığı bu adaletsizlik sisteminin sonuçlarını kadınlar çok ağır yaşıyor.

Mademki adalette artık "tek adam" konsepti var; o zaman gerçek bir adalet ve eşitlik için bu konseptin bozulması adına genç kadınların çok sistematik çalışacak şekilde birleşmesi gerek!

'GENÇ HUKUKÇULAR BURADA' DİYE BİLMEK

Üzeri örtülen binlerce cinayetten biri olabilecekken failleri ceza alan Şule Çet'in dava süreci bu bakımdan çok şey gösterdi. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden onlarca kadın 'bu davanın takipçisiyiz' dedi, son iki duruşmanın salonunu doldurdu örneğin.

Failler ceza aldıysa takipçi olmak-tan vazgeçmeyen kadınlar olduğu için aldılar.

Bir kadının davasının takipçisi olmaktan, 6284 sayılı yasanın ne demek olduğunu yanındaki arkadaşına anlatmaya, bir hakkın korunması için harekete geçmeye uzanan bir birleşme gerek bize.

Kadınlara hayatı dar eden bu sistematik saldırılara hukuki düzenlemeler ile zemin hazırlandığını düşünürsek; hukuk fakültesi öğrencisi kadınların düne göre daha fazla ses çıkarması ve konuşması gerekli!

Ölmek istemeyen kadınların işleme konmayan dilekçelerinin, haklarını alamayan metal işçisi kadınların insanca çalışma taleplerinin, korkuya mahkûm yaşaması istenen genç kadınların güvenli yurt ısrarının arkasında durarak, gerçek bir adalet için 'genç hukukçular burada' diyerek yola koyulmak gerek.

Tecavüzcülere, kadın katillerine iyi hal indirimi vermeyecek mahkemelerin hâkimleri olmak, kadınların dilekçelerini görmezden gelmeyecek savcılar olmak, kadınların eşitlik mücadelesinin avukatları olmak için bugünden harekete geçmek gerekli.

Hukuk fakültesi öğrencilerinin kendi geleceklerini kurtarmak üzere bugünden üstleneceği rol, sistematik saldırının karşısında kadınların mücadelesinin güçlenmesi için çok hayati.

Okuma gruplarını, pratik çalışmalarını bunun için kullanmak; yurt odalarından başlayarak İstanbul Sözleşmesinin uygulanmasını istemek, akademisyenler ile paneller organize etmek, tartışmak, üretmek ve ısrarcı olmak yani en az saldırılar kadar sistematik biçimde mücadele etmek gerekli!

Medeni Hukuk vize notlarının yanına nafaka hakkı tartışmalarını ekleyelim, Ceza Özel pratikleri arkasına Şule Çet davasını iliştiirelim, İş Hukuku ders kaynaklarına emekçi kadınların yaşam ve çalışma koşullarını şerh düşelim!

8 Mart bu anlamı tartışmanın, birleşmenin, harekete geçmenin vesilesi olabilir.

Neden ülkenin dört bir yanından hukuk öğrencisi kadınlar, 'ülkede adalet yok ama gerçek bir adalet için biz varız' demesin?

Ezenler ezilenleri asla bir özne olarak görmez!

İŞTE ÖZGÜR DÜNYA

Kübra YETER

İngiliz sinemasının önemli yönetmenlerinden olan Ken Loach, sosyalist kimliğiyle ve filmlerinde gösterdiği emekçiden, ezilenden yana tutumuyla bilinir. Tüm çomaklarını sistemin çarkına sokar, görmezden gelinenlerin, “sıradan” bireylerin hikâyesini anlatır. O hikâyelerden biri de 2008’de vizyona giren *İşte Özgür Dünya*’da çıkar karşımıza. Sömüren ve sömürülenin ahvalini, genç bir kadın olan Angie üzerinden aktarır. Film, iki farklı sınıfı yüzleştirmesi açısından sinema tarihinde değerli bir yer tutuyor.

HAYVAN MUAMELESİ GÖRMEK...

Angie, 33 yaşında, Essexli genç bir kadındır. Britanya’da tek başına ayakta kalmaya çalışırken bir de oğlunun geleceğini inşa etmek için çabalamaktadır. Uzun yıllar “iğrenç” diye tanımlandığı

işlerde çalışmıştır. Onca emeğin karşılığında elinde kalan bitmeyen borçlar, kredi kartı taksitleri olur. Son çalıştığı yerde mobbinge karşı karşıyadır. Ne kadar canla başla işine sarılsa da kimseden iyi söz duymaz. Üstüne üstlük işittiği hakaretler, tacize varan yaklaşımlar yapının yanına kâr kalır. Angie, bu durumla daha fazla baş edemeyeceğini düşünür. Patronun tacizine sert bir tepki gösterdiği için işten sebep gösterilmeden kovulur. Bu artık bardağı taşıran son damladır. İsyanını en yakın arkadaşı Rose’a “Kendimi aptal gibi hissediyorum, aylardır bunlara katlanıyorum. Bana masal okuyorlar. Artık dayanamıyorum. Üniversite mezunuyum ama hayvan muamelesi görüyorum” diyerek dile getirir.

SINIF ATLAMAK İÇİN SINIFINA İHANET ETMEK...

Anige, olan bitenden kurtulmak için sınıf atlaması gerektiğine inandırır kendini. Bir kademe daha yükselirse başına gelen bu işlerin hepsinden kurtulacağına ikna olur ve bir karar alır. Artık kimseden emir almayacak ve kendi işinin patronu olacaktır. Arkadaşı Rose’a onunla ortak olmasını teklif eder ve ikili Londra’da ofis tutarlar. Burada göçmen işçilere iş bulmaya başlarlar. Her şeyi yasal kurallar çerçevesinde yapmak ister Angie. Başarı merdivenlerini tek tek çıkar. Geçiş yaptığını düşündüğü yeni sınıfının özelliklerini bir bir giymeye başlar. Para kazandıkça daha fazlasını ister ve “yasal” olanı bir kenara bırakıp yüzünü kayıtdışı çalışan göçmen işçilere çevirir. İşçilerin çıkmazlarını para kazanmak için bir araç haline getirir. Geldiği yeri unuttur. İşçilerin yanın-

da değil karşısında konumlanır. Angie ne kadar ileri gidebileceğinin farkında bile değildir artık. Hiç ummadığı olaylara doğru koşarken bulur kendini.

Angie, düzenin içerisinde ayakta kalmaya çalışırken çevresiyle ilişkileri de yavaş yavaş zayıflamaya başlamıştır. Birilerini ezmeye çalışarak kendini var etme çabası iyi yanını gittikçe kaybetmesine neden olur. Yaptıkları ne ailesi ne de oğlunun öğretmenleri tarafından hoş karşılanır. Angie sorunun kaynağını tespit etmek yerine daha “iyi bir ane” olacağına, her şeyi düzelteceğine yeminler eder. Bu sahneler toplum baskısının bireyin üzerinde nasıl bir yük olduğunu da gözler önüne serer.

‘PATRONLARDAN BAŞKA KİMSE KÂR ETMİYOR’

İşte Özgür Dünya, günümüzde hâlâ önemli bir yerde duran göçmenlik ve göçmen işçilik sorununa keskin bir bakış atmaktadır. Ülkelerinden bir sebeple göçmek ve sığındıkları yerde hayatta kalmak için çalışmak zorunda kalan insanlara reva görülen muameleyi her ayrıntısıyla gösterir. Ken Loach, aynı zamanda işçi sınıfı düşmanlarının göçmen işçilere nasıl baktığını da anlatır. Film Angie üzerinden sık sık Paulo Freire’nin “Ezilenlerin Pedagojisi” kitabını akıllara getirir. Var olan toplumu ezen/ezilen ilişkisi üzerinden açıklamaya çalışan Freire’e göre ezen taraf ezilenleri asla bir özne olarak görmez. Ezenler için karşısındaki kişi insandışı bir varlık konumundadır. Ezilenler ise bir süre sonra bu insandışılığı kabullenir. Bir gün gelir de ezen konumuna ulaşırlarsa da önceden karşı çıktıkları şeye dönerler. Freire’e göre de bu “insanlaşma-

İşte Özgür Dünya, Angie’nin ezilen bir işçiye ‘patron’a dönüşme sürecini, göçmen işçilerin çıkmazlarını para kazanmak için nasıl kullandığını, kendisini nasıl unuttuğunu anlatıyor.

nın” önündeki en büyük engeldir. İşte filmin ana karakterinin içerisinde bulunduğu durum tam olarak budur.

Kendini göçmen işçiler için bir şans olarak görmeye devam eden Angie’ye arkadaşı Rose “Şans mı? Onlar kendi ülkelerinde ne? Öğretmen, doktor, mimar, hemşireler... Buraya gelip sadece garsonluk yapıyorlar hem de boğaz tokluğuna. Bunun nesi iyi? Patronlardan işverenlerden başka kimse kâr etmiyor. Kendimden utanıyorum. Kirlenmiş hissediyorum. Onların üstünden para kazandık. Para için yapmayacağın bir şey var mı?” diyerek uyarsa da Angie’nin bu sorulara verecek bir cevabı yoktur. Buna rağmen durmaz, devam eder.

EZİLMEMEK İÇİN BİRİLERİNİ EZMEDEN...

Filmde Angie rolünü Kierston Wareing üstlenirken ona Juliet Ellis, Leslaw Zurek eşlik ediyor. Ülkemizde yaşayan binlerce Suriyeliye gösterilen tutum ortadayken, çıkarlarımız uğruna onları düşmanlaştırabiliyorken İşte Özgür Dünya, durmadan tepe taklak olan hayatlarımız içerisinde “iyi” olmanın ve birlikteliğin önemini gündelik yaşantılara tek bir klişe eklemekten vurguluyor. İnsanın önce kendisini yargılamasının, dayatılanlara karşı kendine hesap vermesinin altını çiziyor. Ezilmemek için birilerini ezmeden, kimseden insanlığımıza aykırı bir emir almadan yaşayabileceğimiz bir dünyanın mümkün olduğunu, böyle bir düzeni birlikte inşa edebileceğimizi hatırlatıyor. Aksi takdirde patronlar ceplerindekini sayarken, aynı sınıfta yer alan bireyler öfkelerini hiç olmadık yere kusarak kaybolup gidecekler.

KÜNYE

YÖNETMEN: Ken Loach

SENARYO: Paul Raverly

OLYUNCULAR: Kierston Wareing, Juliet Ellis, Leslaw Zurek, Joe Siffleet, Frank Gilhooley / Tür: Dram

ÜLKE: İngiliz

SÜRE: 1 saat 33 dakika

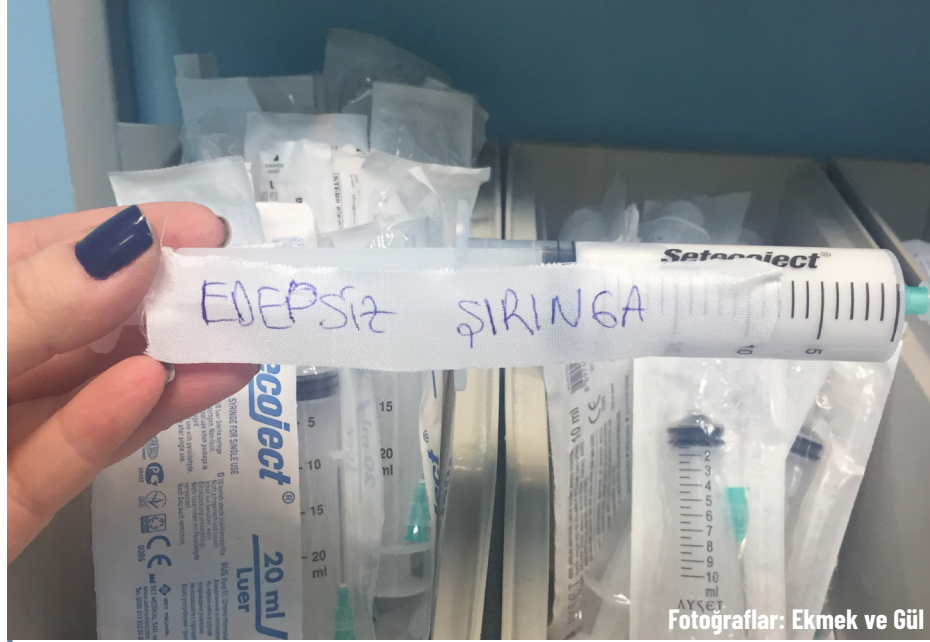

SAĞLIK ÇALIŞANLARINA 'EDEP VE ADAP' AYARI

Kıyafetleri değil sorunları dert et!

Merve İLHAN
İstanbul

İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü hastanelere 31 Aralık'ta bir genelge gönderdi. Sağlık çalışanları için tek tip kıyafet uygulamasının hayata geçeceğini belirten genelgede kıyafetlerin "edep, adap ve inanca uygun olması" vurgusu dikkat çekiyordu. Uygulama hazırlanırken İstanbul'da farklı hastanelerde çalışan kadın sağlık çalışanlarına genelgeye ilişkin fikirlerini sorduk. Kadın bedenine müdahaleyi çağırıştıran "edep ve adap" söylemine öfke duyan kadınlar hem hastaları hem de çalışanları tehlikeye atan sağlıksız çalışma koşullarının, onlarca sorunun çözümsüz kaldığı sağlık alanında yaşanan şiddetin esas gündem olmasını istiyorlar.

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

SAYGINLIK ARIYORSAN, ŞİDDETİ ÖNLE!

Nurda Güre - SES Anadolu Şube Eş Başkanı: Kısa bir süre önce Çatakt'a bir lisede doğum günü kutlaması için sarılan 2 öğretmen hakkında soruşturma açılmıştı. Hemen sonrasında "edep, adap, inanca uygun forma" ile karşı karşıya kaldık. Genelgede uygulamanın tüm personeli kapsadığı belirtilse de gerçekte sadece yardımcı sağlık personeli için geçerli. Bu bir ayrımcılık. "Edep, adap" dediklerinde akıllara kadın bedeni üzerinden politika yapılması geliyor, bu da ayrımcılık.

Kurumların saygın görünmesi için özel firmalardan alınan formalar, temizliğinden ütüsüne kadar her şeyiyle sağlık çalışanlarının cebinden ve emeğinden karşılanıyor.

Sağlıkta şiddet bir sarmala dönüşmüşken, caydırıcı yasal yokken, temel ücretler giderek düşer, mesailer artarken, yemekler giderek daha kalitesiz ve hijyenden uzak hale gelirken, gece ile gündüzün eşit mesai olarak sayıldığı sayısız 24 saat nöbet mecburiyeti getirilirken, ek ödemeler giderek düşerken, icap nöbet ücretleri kriz gerekçesiyle kesilirken, işyeri şartları giderek güvencesizleşirken... Yani sağlık emekçileri sayısız sorunla boğuşurken tek tip forma ile aidiyet duygusu gelişmez, sağlıkta şiddet önlenmeden kurumların saygınlığı artmaz.

FORMALARIN MASRAFI, TEMİZLİĞİ SAĞLIKÇIYA YÜK

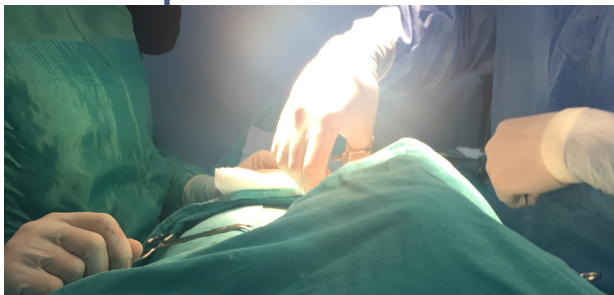
Kartal Dr. Lütfü Kırdar Eğitim ve Araştırma Hastanesinden bir hemşire: Önemli olan sağlık açısından sakıncalı olan ve olmayan durumları gözetken bir kıyafet yönetmeliği olması. Mesleğimizin zaten bir kıyafeti var, buna uygun giyiniyoruz. Bu da yaptığımız işe göre değişiyor. Örneğin, ameliyathanelerde dirseğimize kadar yıkıyoruz ve öyle giriyoruz ameliyata. Bu durumda uzun kollu kıyafetler enfeksiyon riski yaratabiliyor. Zaten önlük ve eldiven giyerek çalışıyoruz. Özellikle kan alma bölümünde kolumuzun kapalı olmaması ve kıyafetimizin rahat olması gerekiyor. Önceden cap takıyorduk ama kaydı için sürekli enfeksiyon bulaşıyordu. Şimdi saç için bone ve bağcıklı maskeler var. Ama onların temin edilmesi de zor. Açık renkli kıyafetin sürekli yıkanması gerekiyor, formlarımızı hastanede yıkayamadığımız için eve götürüyoruz, formlarla birlikte bütün enfeksiyonu da eve götürmüş oluyoruz. Terlik, çorap, pantolon, t-shirt ve kış için polar alacaksınız. Maliyetleri yüksek ve hepsi bizim cebimizden çıkıyor. Verdikleri giyim fişi miktarı o kadar düşük ki bir terlik bile alamıyoruz. Bir de hastane değişince amblem de değişiyor, hadi bakalım bu sefer de yeni forma al!

FORMA FİYATLARI ŞİMDİDEN ARTTI

Kartal Koşuyolu Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesinden bir anestezi teknikeri: Genelgeden sonra forma fiyatları şimdiden arttı. Kıyafet için yapılan ödeme hemşirelere 80 lira, anestezi teknikerlerine sadece 25 lira. Bu para tabii ki yeterli değil. Sadece ameliyathanelerde giydığımız bu formların hastane tarafından karşılanması gerekiyor. Kan damlıyor mesela, evdeki maki-ne ile sterilizasyonu sağlamak mümkün değil. Hastane şartlarında bunun yapılması gerekiyor. Soyunma odalarımızın ameliyathane katında olması gerekirken bizimkiler 3 kat aşağıda, çoğu kişi evden giyinerek geliyor. Bu şartlarda hasta açısından da bizim açımızdan da hijyen söz konusu değil.

MÜDÜRLÜK ŞİDDETİ ÇÖZSÜN

Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesinden sağlık emekçileri: Kadın sağlık çalışanlarına yönelik ayrımcı uygulamalara, şiddeti arttıracak söylemlere son verin. Edebimiz, adabımız ve ahlakımız bizi ilgilendirir. Sağlık Müdürlüğü sağlıkta şiddeti durdurmakla uğraşsın.

KAZANAN BİR TEK FORMA SATICISI OLDU

Fadime Dursun - Eyüp Devlet Hastanesi ve SES Aksaray Şube Yöneticisi: Yeni forma için anket yapılırken tek tipleştirme havası sezmiştik. Forma seçildikten sonra hastane bir örneğinin fotoğrafını bizlerle paylaştı, gel gör ki hastanenin örnek sunduğu formayla bize ankette sunulanın alakası yok. Dediler ki "1 Ocak'ta herkes yeni formaya geçsin." Neredeyse tüm hastane aynı kişiden aldı formayı. Birileri yine kazandı tabii. Ama sendikanın çabalarıyla kısa süreliğine de olsa uygulama iptal edildi. Evet, yaptığımız iş forma giymeyi gerektiriyor ama temiz ve düzgün olduktan sonra en azından rengine ve bedenime uygun olup olmadığına kendimiz karar verebiliriz.

KIYAFETİ BIRAK, SORUNLARA BAK

İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesinden bir sağlık emekçisi: Tek tip formanın dayatılması, edep, adap ve inanca uygunluk istenmesi, özellikle bu alanın çoğunlukla kadınlardan oluşması sebebiyle rahatsızlık veriyor. Bu zamana kadar hastane yönetimlerinin inancına göre değil, kendi çalışmamızı kolaylaştıracak formlarla çalıştık. Rengi, biçimi fark etmeksizin bunun bizim inisiyatifimizde olması gerekir. Sağlık emekçileri olarak şiddetten, ücret kaybına, angarya çalışmaktan, tükenmişlik sendromuna, emeğimizin karşılığını alamamaya kadar çözüm bekleyen birçok sorunun var. Biz asıl bunlar için somut adımlar atılmasını istiyoruz.

MESELE EDEP DEĞİL, İŞE UYGUNLUK

Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesinden sağlık emekçileri: Yaptığımız işin gereği olarak formaya karşı değiliz. Özellikle birimler için birimlerin belirlediği renkte forma olmalı. Yoğun bakım, ameliyathane, çocuk gibi bölümlerde işin özelliğine uygun olarak farklı renkler tercih edilebilir. Poliklinik ve servislerde tüm dünyada kullanılan beyaz formadan vazgeçilmeli. Ama bir formanın rengi edep ve adabı nasıl etkiler? Yıllardır edepsiz, adapsız mı çalışıyorduk? Zorla uygulanmaya çalışan renk hiçbir çalışmaya alanımıza uygun değil. Ayrıca edep, adap ve inancımız sadece bizi ilgilendirir.

Hemşireler: Gülmeye fırsat yok, ihtiyaç çok

Şenay KUMUZ
Eyüp / İstanbul

Eyüp Devlet Hastanesi, sahile paralel yolun kenarında dokunsan yıkılacak gibi dursa da her gün binlerce hastaya hizmet veriyor. Sadece acil serviste günlük ortalama 1000 hastanın tedavi edildiği Eyüp Devlet Hastanesinde, her bir çalışan deyim yerindeyse atom karınca hızında çalışmak durumunda. Hastaneye bu sefer bir hasta olarak değil hastane çalışanlarının koşullarını dinleyenler olarak gidiyoruz...

Sağlık personellerinde en sık görülen psikolojik rahatsızlıkların ilk dördü tükenmişlik sendromu, değersizlik hissi, Anksiyete bozukluğu, uyku bozuklukları. Peki, pek çoğumuz sık sık gittiğimiz hastanelerde özellikle hemşirelerin halinin farkında mıyız?

2007 yılında çıkarılan bir kanuna eklenen geçici madde ile yardımcı sağlık personeli olarak tanımlanan hemşirelik mesleği adeta kurtlar sofrasına bırakıldı. Hemşirelik sadece tedavi uygulayan değil aynı zamanda bakıcılık da yapan bir meslek haline getirildi. Her ne kadar kadınlara özgülünen bir meslek olsa da erkek hemşirelerin de olduğu günümüzde hemşirelerin sorunları ortak: Ağır çalışma koşulları...

HEMŞİRELER NEDEN GÜLMEZ?

Sohbete ilk olarak 26 yıldır meslekte

Bugün hemşirelik sadece tedaviyi uygulayan değil aynı zamanda bakıcılık da yapan bir meslek haline getirildi. Hemşirelerin en önemli sorunları ise ağır çalışma koşulları...

olan bir hemşireyle başlıyoruz. Meme kanseri atlatmış. 20 yıl çalışıp emekli olacakken sürekli değişen emeklilik yasaları nedeniyle 17 yıl daha çalışması gerektiğini öğrenmiş. Çalışırken neden güler yüzlü olamadıklarını sürekli "Size bir örnek daha vereyim" diyerek çoğalta çoğalta anlattı. Servislerde çalışan hemşirelerin çalışma koşullarının zor olduğuna dikkat çekse de en çok 20 yıldır çalıştığı acil servislerde yaşadığı haksızlıkları anlattı. Daha iyi şartlarda çalışmak, emekli olunca daha yüksek ücret almak umuduyla durmadan eğitim almış.

Ankara'da çalıştığı hastanede, röntgen sırasında koruma önlükleri verilmediği için hamileliğinden sonra meme kanserine yakalandığını anlatıyor: "Hep söyledim 'Bu bizi kanser edecek' diye ama dinleyen olmadı. Çözüm önerilerimiz reddedildi." Sağlık Bakanlığı ödenek ayırmamak için 64 kişinin yapması gereken işi 19 kişiyle çözmeye çalışmış. İdare mahkemesine başvuran sendika sayesinde çalışan sağlık personeli sayısı 54 kişiye çıkartılmış fakat atamalarla değil toplama yöntemlerle

olmuş bu da. Henüz 3 yaşında olan çocuğunun bakım sorununu çözmek için Bursa'ya annesine gönderdiğini söyleyen sağlık emekçisi, "450 kadının çalıştığı hastanede çocuklarımız için bir oda ayırmayan idareye defalarca başvurduk ama maalesef" diye anlatıyor yaşadığı zorluğu.

Sağlık lisesi mezunu başka bir hemşire alıyor sözü: "Yeterlilik sınavı ile işe başladım. 45 yaşındayım, İstanbul'un iki hastanesi hariç tümünde çalıştım. Çalışma koşulları o kadar zor ki. Bak korse takarak çalışıyoruz." Bel ve boyundan üç ameliyat geçirmiş, 'Meslek hastalığı' diyor yaşadığına, yine de çalışmaya devam ediyor. Emekliliğinin onlar için nasıl hayal olduğunu anlatıyor: "Riskli birim farkı ücretlerimizi alamıyoruz, çocuğum okula gidebilsin diye en üst sınır olan 128 saat mesaiye kalarak toplamda 400 saat çalışıyorum. Bizden kesilen vergilere girmeyeceğim. Emeklilik kesintisi, sözleşmelilerden yapılan kesinti, vergiler, ek ücret ödemeleri, döner sermaye derken böl, parçala, yönet mantığı en iyi bizim sektörde uygulanıyor. Doktorlar puanlama sistemiyle performans alırken hemşire-

lerin ek ödemeleri yapılmıyor riskli birim farkı dahi alamıyor "Yasada hakmış gibi görünse de idarenin inisiyatifi ne bırakılan ek ödemeleri 2 yıldır alamıyoruz." Diyorlar.

SARGILI AYAKLA SAĞLIK HİZMETİ VERMEK

Genç hemşireler ise mesleğin itibarsızlaştırılmasının onları nasıl zorladığını anlatıyor. Bir hemşire hastaların dahi kendilerine her tür kabalığı yapmayı hak gördüklerini söyleyerek ilk fırsatta başka bir alana geçeceğini ifade ediyor. Acil servis hemşiresi bir kadın ise 3+1 dedikleri yöntemle sözleşmeli çalıştırıldıklarını anlatıyor. Sözleşmeli çalışanların kadroya alınmış gibi gösterildiğini ve düşük mesai ücretlerine rağmen haklarını bile arayamadıklarını belirtiyor. "Her ne kadar devlet güvencesinde çalışıyor gibi olsak da ilk dört yılın memurluğumuz için çok belirleyici olduğunun, özellikle birlikte çalıştığımız doktor ve idari amirlerin bir sözü ile nasıl zora sokulacağımızın farkındayız" diye ekliyor.

Personel eksikliği nedeniyle kullanamadıkları izinlerinin zamanla ortadan kaldırıldığını, sağlık sorunları yaşadıklarında bile rapor kullanamadıklarını söyleyen hemşirelerin çoğu meslek hastalığına yakalanıyor. Bir hemşirenin ayağındaki sargıyı gösterip "Bakın bu ayağa rağmen çalışmak zorunda" diyerek, topuk dikenini, bel boyun fıtığı, varis vb. pek çok hastalığın özellikle hemşirelerde yüksek oranda görüldüğünü anlatıyorlar.

'TÜKENMİŞLİK SENDROMU YAŞIYORUZ'

YÖNETMELİKLERİN değişmesinin, hasta hakları ve geçmişe dönük taramaların yapılmaya başlanmasının doğru olduğunu ama bunun bir iş yükü olarak kendi üstlerine yıkılmasına itiraz ediyor. Ortalama 15 sayfa evrakların doldurulmasından dolayı hasta tedavisi uygulayamayacak hale geldiklerini söylüyorlar: "Benim görevim makul sayıda evrakı yazmak, sürekli yazı yazmaktan hasta kontrol etmeye fırsatımız olmuyor. Sürekli iş yükümüz artıyor."

Fotoğraf: Pixabay

'TEKSTİLDE ÇALIŞAN İŞÇİDEN FARKIMIZ YOK'

"**ARAŞTIRMALARA** konu olan boşanmaların nedeni yoğun çalışma tempomuz" diyor bir başka hemşire. Uzun saatler çalışmanın getirisi sadece evliliklerin dağılması değil tabii, düzensiz uyku nedeniyle başlayan anksiyete bozuklukları da var. Kendilerine kalan bir günü hiçbir şey yapmadan sadece dinlenerek geçirmek istediklerini dile getiren hemşireler son söz olarak şunu söylüyor: "Tekstilde ya da fabrikada başını kaldırmadan çalışan işçiden ne farkımız var, hepimiz aynı durumdayız. Gülmeye fırsatımız olmasa da ihtiyacımızın olduğu kesin..."

Ortaliğin hastalığı

influenza ile

başa çıkmak

Uzm. Dr. Sanem BİLGİLİ

Son günlerde herkes hasta! Grip salgını aldı başını gidiyor... Hastanelerden gelen bilgiler, acillere başvuran kişi sayısının arttığını, bu sene influenzanın klinik seyir olarak daha ağır seyrettiğini gösteriyor. Virüsün hastalık yapma becerisi her geçen gün artıyor ve tıp camiası bu yaramaz çocukla uğraşmak için her yıl bir önceki yıl en çok hastalık yapan tipe özgü aşı geliştirmekle uğraşıyor.

Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre dünya üzerinde her yıl 290 bin ila 650 bin kadar insan 'grip' nedeniyle hayatını kaybediyor. Her yıl bu rakamda büyük bir fark olmamakla birlikte özellikle bebekler, yaşlılar, gebeler ve kronik hastalığı olanlar riskli grubun içinde yer alıyor.

İnfluenza dönemsel olarak artış göstermekle birlikte yılın her döneminde karşımıza çıkabilmektedir. Tüm Kuzey yarım kürede ve Avrupa'da ekim ayında başlayıp ocak ayında pik yapan influenza mart ayına doğru neredeyse biter. Özellikle toplu yaşamın arttığı okul dönemlerinde, kışlalarda, yurtlarda, yatılı okullarda, kalabalık çalışma ortamlarında hijyen kurallarının bozulduğu ve soğuk etkisiyle vücut direncinin azaldığı kış aylarında pik yapar.

AŞI YAPTIRMAYI İHMAL ETMEYİN!

Bilinen en etkin korunma yöntemi bir önceki yılın en çok görülen hastalık etkenleriyle hazırlanmış aşının yılın ekim-kasım ayında öncelikle risk grupları olmak üzere kişilerin aşılmasıdır.

Dünya Sağlık Örgütü'nün yıllık aşılanmayı önerdiği gruplar şöyle sıralanmaktadır:

- Gebeliğin herhangi bir aşamasındaki hamileler
- 6 ay-5 yaş arası çocuklar
- 65 yaş ve üzeri yetişkinler
- Kronik sağlık sorunları olanlar
- Sağlık çalışanları

Fotoğraf: Pixabay

HER SENE DEĞİŞİK BİR GRİP: SEBEBİ NE?

Enfeksiyona yol açan virüs her yıl hayatta kalabilmek ve varlığını devam ettirebilmek için kendi evrimi içinde şekil değiştiriyor ve bilim insanlarının bulduğu tedavi modellerine direnç geliştirerek hastalık üretmeye devam ediyor. Her yıl ortaya çıkan ve en sık karşılaşılan virüse tanıtıcı birtakım isimler veriliyor. Kuş gribi, domuz gribi (H1N1) vb. isimlerle anılan influenza virüsü geçtiğimiz on yıllarca hep can aldı, almaya da devam ediyor.

ÇOCUKLARA DİKKAT!

HER yıl okul öncesi ve okul çağındaki çocukların yaklaşık yarısı influenza enfeksiyonu geçiriyor. Büyük bölümü evinde tedavi edilirken, çocukların yaşı ne kadar küçükse hastaneye yatma olasılığı da o kadar artıyor.

İki yaşın altındaki çocuklar, kronik hastalığı olanlar (astım, diyabet, böbrek yetmezliği, karaciğer yetmezliği, kan hastalıkları vs.), bağışıklığı baskılanmışlar, aşırı obezler ve bakımevlerinde yaşayanlar; yaşamı tehdit eden influenza geçirme ihtimali yüksek olan çocuklardır.

İnfluenzanın klasik şekli ateş, baş ağrısı, kas ağrıları (miyalji) ve halsizlikle başlar. Bu ilk belirtileri boğaz ağrısı, öksürük ve burun akıntısı izler. Klinik tablo çocuğun yaşına göre değişir, küçük çocuklarda ateş daha yüksek; iştahsızlık, bulantı-kusma gibi mide-bağırsak yakınmaları daha sık ve ateşli havale geçirme eğilimi daha fazla olabilir. Küçük çocuklarda öksürük haftalarca devam edebilir. Büyük çocuklarda ise hastalık sırasındaki bitkinliğin ve çabuk yorulmanın uzunca bir süre devam ettiği görülmektedir. Kış aylarında çocuklarda odağı belirsiz ateş veya hipotermi ile birlikte ağır hasta görünümü, ateşle birlikte akut solunum yolu enfeksiyonu belirtileri, ateş ve altta yatan kronik akciğer hastalığının alevlenmesi varsa influenzadan şüphelenilmelidir.

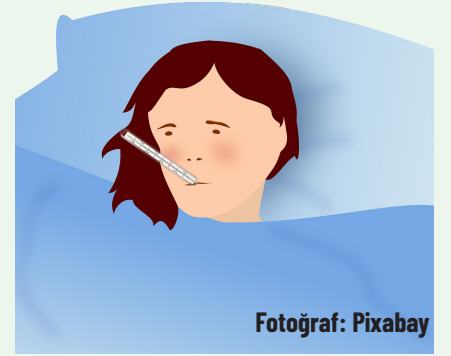
Fotoğraf: Flickr

EN TEMEL TEDAVİ: DİNLENMEK!

HALSİZLİK, yorgunluk, iştahsızlık gibi özgün olmayan semptomların yanında tüm vücutta yaygın ağrı, eklem ağrısı, yüksek ateş, boğaz ağrısı, burun tıkanıklığı ile giden klinik influenzanın vücudu istilası anlamına gelmektedir. Bir yandan günlük yaşam ihtiyaçları için uğraşan vücut bir yandan da influenza ile mücadelede gerçekten yorgun düşer.

Bu nedenle özellikle çocuklar, yaşlılar, gebeler ve hipertansiyon, kalp hastalığı, astım, KOAH, diyabet gibi kronik hastalığı olan kişiler başta olmak üzere tüm yaş gruplarını etkileyen influenza ile mücadelede yatak istirahati çok önemlidir.

Hastalığın aktif döneminde toplu yaşam alanlarına girilmemesi, alışveriş merkezlerine gitmemesi, okula devam edilmemesi ve mümkün olduğunca yurt ve benzeri yerlerde bulunulmaması bulaşmayı önlemek için kalabalıklardan uzak durulması gerekir.

Fotoğraf: Pixabay

İNFLUENZA İLE UĞRAŞIRKEN...

HER üst solunum yolu enfeksiyonu influenza virüsü ile olmaz ancak etken ne olursa olsun benzer seyreder ve tedavisi ve korunma yolları aynıdır.

İnfluenza tedavisi hastalığın semptomlarını ortadan kaldırmaya yönelik bol sıvı desteği ve yatak istirahati ile olmalıdır.

Destek tedavide burun tıkanıklıklarını gidermek için kullanılan ve dekonjestan adı verilen ilaç grubu ve bağışıklık sistemini destekleyici vitaminler önerilebilir.

Viral enfeksiyonun kontrol altına alınması ya da yok edilmesi amacıyla kullanılan ilaçlar da gerekli görüldüğü takdirde doktor tarafından verilebilir. Bu ilaçlar hastalık semptomlarının başlangıcının ilk 48 saatinde etkindir. Sonrasında pek işe yaramaz.

Antibiyotikler, virüslere etkili olmadığından influenza tedavisinde antibiyotik kullanmanın manası yoktur.

Başta influenza olmak üzere tüm bulaşıcı enfeksiyon hastalıklarından korunmanın birincil kuralı elleri yıkamak, hijyen kurallarına uygun olarak öksürüp hapşırırken ağız kapatmak ve özellikle hastalık sezonunda kalabalık ortamlardan uzak kalmaktır.

Yoksulluk işte böyle hasta ediyor!

Gülşen SEYHAN
Berivan BALKAY
Esenyurt / İstanbul

Esenyurt, İstanbul'un en büyük ilçelerinden biri. Yüz binlerce emekçinin yaşadığı ilçe aynı zamanda kent yoksulluğunun da en ağır biçimde yaşandığı yerlerden biri. Geçtiğimiz günlerde menenjit nedeniyle bebek ölümlerinin yaşandığı iddiası ve uyuz salgını ile gündeme gelen ilçede yoksulluk özellikle de kadın ve çocukların hayatını tehdit eder noktada. Esenyurt'ta uzun yıllardır eczacılık yapan bir kadınla ve ilçenin en büyük mahallelerinden birinde sağlık ocağında çalışan bir hemşireyle yaptığımız görüşmeler uyuz vakası, domuz gribi, doğum kontrol hizmetlerindeki yetersizlikler, beslenme sorunları, ilaç sıkıntısı, sevk sistemindeki aksaklıklar gibi bir dizi meseleyle yoksulların adeta 19. yüzyıldaki koşullara mahkûm edildiğini gösteriyor.

'SON 1 AYDA UYUZ SALGINI PATLAMASI YAŞANDI'

ESENYURT'un en büyük mahallesindeki Aile Sağlığı Merkezinde çalışan hemşire uyuz salgını konusunda ciddi sorunlar yaşandığını, doğru önlemlerin alınmadığını ve salgına ilişkin çözümlerin yetersiz olduğunu söylüyor. "Uyuz salgını 1 ay önce patlama yaşadı. Domuz gribi de güncel şu an. İnfluenza teşhisi konuluyor, hastanelerde çeşitli mikrobiyolojik testler yapılıyor. Acil servislere gidiyor hastalar çoğunlukla ve tedavi hizmetini yeterli düzeyde alabiliyorlar mı, tartışmalı... Mesela uyuz tedavisi etki etmiyorsa bize geri dönüş yapıyorlar. Biz de cildiyeye yönlendiriyoruz. Sevk zinciri kaldırıldı artık çünkü. Direkt hastaneye gönderiyorduk eskiden. Şimdi sadece yönlendirme yapabiliyoruz" diyor.

'YOKSULLUK NEREDE, SALGINLAR ORADA'

Uyuz hastalığının kaynağını ise şöyle açıklıyor: "Kötü yaşam koşulları, hava kirliliği, iyi beslenememe, tekstil ürünlerinin içindeki bakteriler (scaviez), karanlık, kötü koku, B12 vitamini ek-

sikliği, et yiyememe, demir eksikliği gibi çokça etkeni var. Aslında bu hastalık bir yoksulluk hastalığı. Beslenme, temiz su kaynakları, temiz hava gibi yetersizlikler buna zemin hazırlıyor. Yoksulluk fakirlik nerede, uyuz, veba, kolera, dizanteri, salgınlar hep orada. Hekimlerin bazıları başka semtlerde de görev yapıyor ve uyuz salgınının Esenyurt'taki kadar çok görmediklerini söylüyor."

Kendi bölgesinde solunum yolu hastalıklarının, vücut dirençsizliğinin de çok fazla olduğunu dile getiren hemşire, çocukların özellikle B12 ve demir eksikliği nedeniyle gelişim bozuklukları yaşadığını ifade ediyor.

'GÜNDE EN AZ 10 UYUZ VAKASI GELİYOR'

Mahallenin en eski eczacısı uyuz salgını der demez söze şöyle başlıyor: "Ohoo! Bize hiç gelmiyorsa günde en az 10 vaka geliyor. Zaten bu salgına yakalanan 3 ay kurtulamıyor. Çoluk, çocuk, hamile kadınlar... Ailede bir kişi salgına ya-

kalandı mı geri kalan herkese 3 günde bulaşıyor." Önlem için ne yapılmalı diye sordumuzda ise "Mutlaka herkes yanında alkollü bir mendil bulundurmalı. Alışveriş merkezlerine gidilmemeli, elbiseler denenmemeli, metrobüs ve hastanelerde temas edilen yerlerde mendil kullanmalı. Çok kolay yayılıyor bu hastalık. Artık ilaç da yet-

miyor. İlaç firmaları son 50 yılda sattığından daha fazla uyuz ilacı sattı bu yazdan beri. Losyon, krem, ilaç fayda etmiyor. Virüs de mutasyona uğramış" yanıtını alıyoruz.

Fotoğraf: Pixabay

Ekonomik yoksunlukların tetiklediği uyuz vakası; aylarca atlatmak için uğraştığımız domuz gribi, doğum kontrol hizmeti, depresyon... 2020 yılında Esenyurt'tan 19. yüzyıl manzaraları...

DOĞUM KONTROL MALZEMELERİ GELMİYOR

DOĞUM kontrol malzemelerinin aylardır tedarik edilmediğini söyleyen sağlık emekçisi, bu eksikliğe dair kendilerine gelen cevabın ise yapılan ihalelerin alım satım işlemleriyle ilgili beklemelerden olduğunu belirtiyor. Yoksulluğun etkisini ise şöyle anlatıyor: "Sağlık ocakları zaten bu hizmeti vermek zorunda. Ancak veremiyor çünkü malzeme olmuyor bazen. Çeşitli tetkikler nedeniyle ve yoğunluğu önlemek amacıyla randevu sistemi ile çalışılıyor. Fakat en etkili yöntemler olan prezervatif ve spirale dahi ulaşmak sıkıntı. Malzeme olmadığı zaman ya tekrar dönüp bizden prezervatif talep ediyorlar ya da korunamadıkları için istenmeyen gebelik oluyor ve kürtaj olmak durumunda kalıyorlar. Eczaneden parayla almak zorunda kalanlar da var. Ama herkes buna bütçe ayıramayabilir. Maliyet boyutunu da düşününce korunma hizmetinde sıkıntı var" diyor.

MINİBÜSE VERECEK PARA OLMADIĞI İÇİN MUAYENE OLAMAYANLAR

MEME kanseri taraması ve tespitine ilişkin Esenyurt'ta KETEM (Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezi) olmadığını ve dolayısıyla 30-65 yaş arası kadınların meme muayenesi açısından da eksik kaldığını belirtiyor sağlık çalışanı. "Kadınları Büyükçekmece'deki KETEM'e yönlendiriyoruz ancak bazen öyle hastalar oluyor ki minibüse verecek 2,5 lirası dahi yok!" Çözüm önerisi ise aslında hem yerel yönetimlerin hem de merkezi hükümetin sorumluluklarına işaret ediyor: "Çeşitli merkezler kurulmalı. Gezici hizmet araçlarıyla düzenli olarak bir tarama yapılmalı. Yapılanlar uzun vadeli değil. Bu konu acilen gündeme alınmalı."

'İNSANLAR ARTIK İMDAT DİYOR'

ESENYURT'ta yaşayan kadınların antidepresan kullanımının ne durumda olduğunu soruyoruz kendisine. "Kadınların ekonomik durumları yok, çalışma koşulları kötü. O kadar çok şey etkiliyor ki. 'Durup dururken ağlıyorum' diyor kadın mesela. Biz mutlaka yardım almalarını öneriyoruz. Daha çok genç kadınlar, çocuklu kadınlar istiyor antidepresanı. İmdat diyor artık insanlar!" diyerek yoksulluğun kadınların hayatındaki etkisine dikkat çekiyor.

Okuma olsun bugünün adı

Yasemin AKPINAR
Esenyalı Kadın Dayanışma
Derneği

Esenyalı Kadın Dayanışma Derneğinde yıllardır kadınların yaşadığı türlü türlü sorunlara derman aramak, sorunların karşısında birlikte ve daha güçlü durabilmek için çaba sarf ediyoruz. Ama dernekteki birlikteliğimiz sadece sorunlarla sınırlı değil. Bir süredir sürdürdüğümüz “okuma atölyesi” yeni deneyimler biriktirmemizi de sağladı.

Bir süredir cuma akşamları farklı iş kollarından yaklaşık 20 kadınla okuma atölyesinde bir araya geliyoruz. İlk olarak Aleksandra Kollantay’ın *Toplumsal Gelişmede Kadının Konumu* kitabını okuduk birlikte. 5 oturum sürdü birlikte konuşarak, tartışarak okumamız. Sonrasında da Adelheid Popp’un *Bir Kadın İşçinin Gençliği* kitabını okumaya başladık. Her birimiz tek başımıza kitap okusak da, ya da günlük hayatımızda kitap okumak diye bir alışkanlığımız olmasa da birlikte okumak hepimize çok iyi geldi. Nasıl bir deneyim olduğunu atölyemize katılan kadınlardan dinleyelim:

YENİ BİR NEFES, YENİ BİR BAŞLANGIÇ

Yüksel Yıldız: Gün doğmadan işe gidip karanlıkta eve dönmekten, anne olmaktan, eş olmaktan, sokakta yürürken

başına ne geleceğini bilememenin verdiği kaygıdan bazen yorulursun ve nefes almak istersin... Bu bıkkınlığın arasında bir kitap geçti elime; Adelheid Popp’un *Bir Kadın İşçinin Gençliği*. Bu kitap yeni bir nefes oldu hem bana hem diğer kadınlara. Kitapta çocukluğumu, yaşadığım yoksulluğu, inancımı hatırladım. Adelheid gibi; daha güzel ve mutlu bir dünya için mücadele etmekten başka seçeneğimiz olmadığını bir kez daha anladım. Hepimiz kendi hayatımızdan bir parça bulduk kitapta; kimimiz fabrikada, kimimiz yoksullukta, kimimiz anlatıldığı sevgide... Kitabı bu kadar geç keşfetmiş olduğumuz içini biraz üzülsük de yeni kitaplara başlangıç oldu bu atölye.

YENİ KİTAPLAR İÇİN SABIRSIZLANIYORUM

Zahide Kiper: Günlük telaş ve so-

runlardan biraz olsun arınıp dernekte birlikte kitap okumak eğlendirici bir aktivite oldu bizler için. Kitap okumayı ve okuduğum kitabı tartışıp bende bıraktığı izleri paylaşmayı seviyorum. Eğlence- li olmasının yanında okuduğumuz kitapların hafızamızda daha kalıcı hale gelmesi de ayrı güzel. Bir taraftan da değişip dönüşmemize yön vermesi açısından olanak oluyor bu atölye. *Toplumsal Gelişmede Kadının Konumu* kitabını tartışırken kadınların tarihini bir kez daha hatırladık. Her fırsatta bize dayatılan ‘böyle gelmiş böyle gider’ sözünü yalanlayan koca bir mücadele tarihinin içinden geçtik.

Bir Kadın İşçinin Gençliği’ni okurken “Biz de yaşadık bunları” diye düşünmeden edemedik, o işçi kadının cesaretine, kararlılığına imrendik.

Onun yaşamını okudukça kadının kurtuluşuna dair yaptığımız tartışmalar daha anlaşılır oldu hepimiz için. Sıradaki kitabımıza başladık bile, şimdiden sabırsızlanıyorum.

BUGÜNÜN KORKULARINI KİTAPTA OKUDUK

Fethiye Uçak: *Bir İşçi Kadının Gençliği* kitabını severek okudum. İşini kaybetme korkusu yüzünden öğle ve ikinci paydoslarında da işçi kadınların elişi ve çorap örmeye devam etmek zorunda kalması beni çok etkiledi. Adelheid Popp, bu kadar çabalamalarına rağmen hepsinin yoksul olduğunu ve işlerini kaybetme düşüncesiyle ustabaşların her türlü haksızlığına katlandıklarını anlatıyor. Aslında bugün de birçok kadın aynı korkuyla sessiz kalmaya devam ediyor.

OKUMAK GÜZEL, BİRLİKTE DAHA GÜZEL

Eylem Koşar: ‘Okuma olsun bugünün adı’ diye başladığımız atölyede ikinci kitabımızı bitirdik, şimdi Çernişevski’nin *Nasıl Yapmalı* kitabına başlıyoruz. Aslında atölyeye başladığımızdan beri “nasıl yapacağımız” konusunda çok şey anladık. Birlikte okurken “Hakikaten bu satırda bunu da söylemiş olabilir” ya da “Aslında bu cümle şu kapıyı aralıyor” dedik çoğu zaman. Yani okumak güzel ama birlikte okumak, konuşmak, paylaşmak daha da güzel.

Çocuk bakıcıları da emekliliği hak eder

Ben sekiz yıldır bebek bakıcılığı yapan bir emekçi anneyim. Emekçi diyorum, çünkü çocuk bakımı emek, sorumluluk ve eğitim isteyen zor bir iş. İş yani, belli bir zamanı alan, yoruculuğu, yıpratıcılığı, kuralları, incelikleri olan bir iş.

Geçmişte yıllarca iş aradım, üniversite mezunu (bilgisayarlı muhasebe bölümü) olmama rağmen iş bulamadım. İşe girebilmek için birçok kursa gittim, (tıbbi sekreterlik, anne çocuk eğitim vb.) ama yine de işe yaramadı.

Öyle bir düzende yaşıyoruz ki sigortasız, güvencesiz, hiçbir sosyal hakkın olmadan çalışmak zorunda kalıyorsun. Bu zor yaşam koşulları sadece beni değil binlerce kadını etkiliyor ve ben böylece bebek bakıcılığına başladım.

Önce iki çocuğumu büyüttüm, sonra hiç tanımadığım insanların çocuklarına bakmaya başla-

Üniversite mezunu Esra, iş bulamadığı için çocuk bakıcılığı yapıyor. ‘Artık yapamaz hale geldiğimde bir emekli aylığım dahi olmayacak’ diye hayıflanıyor.

dım. Sadece çocuk olsa... Yemek ve ev işi yapmanı da istiyorlar. Yükün çok ağır oluyor.

Şu an sabah 7.30-17.30 arası asgari ücrete çalışıyorum, yol, yemek yok. Yemek yapmazsam bakıcılık yaptığım evde, aç kalıyorum. O yüzden evden götürüyorum. Ben iyi koşullarda çalışıyorum, çünkü başlarken konuşuyorum, “Bana canınızı emanet ediyorsunuz, başka bir iş yaparsam nasıl işimi iyi yapabilirim?”

Temizlik yaparsam çocukla ilgilenemem, çocuk bakımı sadece yanında durmak değildir, onun oyunu, eğitimi var” diye anlatıyorum. Üniversite mezunu olmam da etkiliyor koşulları. Ama

diğer bakıcı kadınlar böyle değil. Parkta karşılaştığımız çoğu kadın bin liraya 12 saat çalışıyor. Bir de ev temizliği yaptıklarını, cam, kapı sildiklerini, aklınıza gelen tüm ev işlerini yaptıklarını söylüyorlar. Oysa ister kendi çocuğun olsun ister başkasının, bu başlı başına bir iş. Üstelik keyfiyetten yapmıyoruz ki, hobi değil yani.

Baktığım çocukları kendi çocuklarım gibi sevdim. Bazen kendi kendime “Acaba ben kendi çocuklarımı böyle sevdim mi? Böyle ilgilendim mi?” diye düşünürüz üzüldürüm. İş, aş yapmaktan kendi çocuklarımızı sevmeye vakit kalmıyordu çünkü.

Baktığım çocuklar anneleri işe giderken hiç ağlamadılar ama ben eve gideceğim diye çok ağladım.

lar. Bu çok doğaldı çünkü zamanın çoğunu benle geçirirlerdi, iyi de vakit geçirirdik. İşimi severek yapıyorum çünkü çocukları çok seviyorum. Ama yapamaz hale geldiğimde bir emekli aylığım dahi olmayacak. Ve ben o öz çocuğum gibi çok sevdiğim çocukların anne ve babalarına çok kızıyorum.

Nasıl ki onlar öğretmenken, doktorken, avukatken hizmetlilerin, hemşirenin ya da sekreterin işini yapmaları esnek çalışmaya giriyorsa bizim temizlik yapmamız da öyle... Nasıl ki sigortasız çalışmayı onlar kabul etmeyecekse biz de etmiyoruz.

Ama en çok da asgari ücrete aylık 10 TL zam yapanlara kızıyorum. Çünkü asgari ücrete yapılan zam bizim gibi daha düşük ücretlere çalışanları da etkiliyor. Bu içinde bulunduğumuz durumun asıl suçlusu onlar.

Esra AKYOL
Bornova / İZMİR

'Büyükler küçüklere sahip çıkmalı'

Görseller: Ginko Çocuk

Gözde TÜZER

İlkokul 1. sınıfta bir arkadaşım vardı. Adı Mehmet... Mehmet'in önlüğü hep yırtıktı. Yakası hep açık. Burnu hep sümüklü... Bense balem topuzlu, jilet gibi önlüklü, hep kolalı yakalı... Mehmet, eylülünden hazirana kadar ancak öğrenebildi okuma yazmayı. Okumayı öğrenen öğrencilerin boyadığı elma ağacında, elması en son boyanandı. Bizse Onur'la ilk okuyandık, hızlı okuma yarışmalarının birincileri...

Mehmet bizimle hiç oynamazdı, çok konuşmazdı da. Öğretmen de onu bizim oyunlarımıza sokmak için bir çaba harcamazdı. Sanırım biz öğretmenin "gözde" öğrencileriydik. Durumunu biliyor muydu, bilmiyorum. Ama ben ancak ortaokulda öğrendim. Mehmet ve annesi şiddete uğruyordu. Ve kimsenin onun sesine ses olduğunu zannetmiyorum.

Ginko Çocuk'tan çıkan "Küçük" ve "Mavi Kulübe" bana Mehmet'i hatırlattı. Ne oldu şimdi Mehmet'e bilmiyorum. Nasıl yaşıyor, ne iş yapıyor ya da başına ne geldi... Ancak bu iki kitap çocukların yaşadığı şiddeti çocuklara ve "keyfini" bozmak istemeyen "büyük"lere anlatıyor.

Stina Wirsén'in yazdığı ve Ali Arda'nın Türkçeleştirdiği "Küçük" bir çocuğun gözünden aile içi şiddetin nasıl yaşandığını ve çocukların ne yapması gerektiğini çocuklara anla-

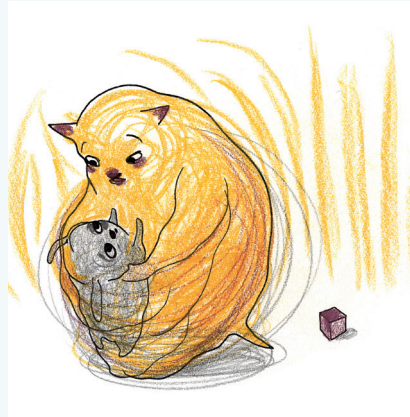
Sokağın 'huzuru' bozulmasın diye şiddet, taciz, tecavüze sessiz kalınmasını... Çocuğuna bağırarak çağıran, parkın ortasında vuran ebeveynlere 'Ama o onun anası, babası' diyenleri bir düşünün...

tıyor. İki yetişkinin birbirleriyle geçinememesinin, bağırmanın ve elbette bunun "küçük"lere yansımaları bir "küçük" gözüyle anlatılıyor.

'SENİ KİMSE KORKUTMAMALI'

Bütün çocuklar "küçük" gibi aslında. "Evde huzur olsun, kavga olmasın istiyor." Tüm küçükler "Herkesin neşeli olmasını seviyor." Peki ya şiddete uğrayan bir "küçük" gördüğümüzde ne yapmalıyız? O da kitapta var, elbette yine küçüklerin gözüyle. Anaokulu öğretmeni her şeyi öğrenince Küçük'e anlatıyor.

"Sen küçüksün. Sen güzelsin. Seni kimse korkutmamalı. Seni hiç kimse itip kakmamalı. Bunlar olmaz. Büyükler küçüklere sahip çıkmalı."

Kitabı 3,5 yaşındaki oğluma okuduğumda tepkisi oldukça üzücüydü. "Kimse kimsene bağırılmamalı değil mi anne?" diye sordu önce. Sonra kitaptaki "Başka biri" karakterini ve anaokulu öğretmeni çok sevdi. Büyüklerin küçüklere sahip çıkma fikrine ise pek ısınmadı. "Ama ben de küçüklere sahip çıkabilirim değil mi anne?" diye sordu. "Evet, anneçim, sahip çıkmalısın, çıkmak zorundasın."

SUSAN KRELLER'DAN MAVİ KULÜBE

SUSAN Kreller'in yazdığı, Olcay Geridönmez'in Türkçeye çevirdiği "Mavi Kulübe" ise bir mahallede şiddete uğrayan iki çocuğun, başka bir çocuk tarafından kurtarılma istenmesini anlatıyor. "Huzurlu mahallemiz" fikrini eleştirerek...

Mahallede yaşayanların çocukların şiddete uğradığını görmemesi, görseler de başlarını çevirmeleri ve o "huzurlu" hayatlarından, "mutlu" konforlarından vazgeçmemeleri oldukça gerçekçi bir şekilde anlatılmış. Tabii bu kitap daha büyük "küçükler" için. Kitabın arka kapağı da kitabı anlatıyor: "Başını çevirme, gözünü kaçırma, harekete geç! Ödüllü yazar Susan Kreller'in sarsıcı gençlik romanı Mavi Kulübe ev içi şiddete karşı net bir tutum alıyor. Görmezden gelenlerin suça ortak olduğunu işleyen yazar, olaylara Maja'nın perspektifinden yaklaşıyor ve hata yapma pahasına harekete geçmeyi seçen bir gencin şahsında umudun altını çiziyor."

Maja, yaz tatili için büyükannesi ve dedesinin yanına geliyor. Parkta çok girişken bir çocuk olan Julia ve onun kardeşi Max'la tanışıyor. Onların şiddet gördüğünü fark ettiği anda harekete geçiyor. Büyük bir hata yap-sa da bu "huzurlu" mahalledekilerin dikkatini çekmeyi başarıyor.

'AMAN HUZURUMUZ KAÇMASIN'

Kitabın arka kapağında da şöyle anlatılıyor: "Julia ve Max'ta tuhaf bir şeyler var. Maja, onlarla karıştığı ilk andan itibaren bu histen kurtulamıyor. Günün birinde, iki kardeşin yaşadığı evin penceresinden içeri baktığında, onlara yardım etmek gerektiğine emin oluyor. Ama nasıl? Üç maymunu oynayan yetişkinler Maja'ya kulaklarını tıkayınca, genç kız, sonuçlarını hesaplayamadığı çılgın bir plan yapıyor."

Bizim sokaklarımızda da yok mu böyle "mahalle sakinleri"; sokağın "huzuru" bozulmasın diye, "tadımız kaçmasın" diye ya da "aman bize de bulaşmasın" diye sessiz kalan şiddet, taciz, tecavüz olayları? Sokaklarda kadınların şiddete uğrarken bağırmasını gör-e-meyenler... Ya da çocuğuna bağırarak çağıran, parkın ortasında vuran, tekme tokat atan ebeveynlere "Ama o onun anası, babası" diyenler... "Dayak cennetten çıkmaz" diyerek çocuklarını ancak bu şekilde "yol" a getireceklerini düşünenler...

Tüm bunlara karşı ses çıkarmak elimizde.

Küçük'ün son sayfasıyla bitirelim: "Büyükler küçüklere sahip çıkmalı. İşte bu kadar..."